

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
ANTHONY MICHAEL COLLINS
της 15ης Δεκεμβρίου 2022¹

Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-615/20 και C-671/20

Prokuratura Okręgowa w Warszawie
κατά
ΥΡ κ.λπ. (C-615/20),
M.M. (C-671/20)

[αίτηση του Sąd Okręgowy w Warszawie
(περιφερειακού δικαστηρίου Βαρσοβίας, Πολωνία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Κράτος δικαίου – Αποτελεσματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης – Άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ – Άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Ανεξαρτησία των δικαστών – Χορήγηση άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή και αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του δικαστή αυτού από το Izba Dyscyplinarna (πειθαρχικό τμήμα) του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία) – Επιβολή απαγόρευσης στα εθνικά δικαστήρια να εξετάζουν τη νομιμότητα των δικαστηρίων ή να εκτιμούν τη νομιμότητα του διορισμού δικαστών και των δικαστικών εξουσιών που απορρέουν από τον διορισμό αυτών – Υπεροχή του δικαίου της Ένωσης – Υποχρέωση καλόπιστης συνεργασίας – Αρχές της ασφάλειας δικαίου και του δεδικασμένου»

Περιεχόμενα

I.	Εισαγωγή	2
II.	Το νομικό πλαίσιο – Το πολωνικό δίκαιο	3
	A. Το Σύνταγμα	3
	B. Ο τροποποιηθείς νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου	4
	Γ. Ο τροποποιηθείς νόμος περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων	4

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

Δ. Ο νόμος περί του KRS	7
Ε. Ο κώδικας ποινικής δικονομίας	7
III. Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα	8
Α. Υπόθεση C-615/20	8
Β. Υπόθεση C-671/20	14
IV. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου	17
V. Ανάλυση	17
Α. Επί του παραδεκτού	17
Β. Επί της ουσίας	19
1. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις	19
2. Επί του πρώτου, δεύτερου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-615/20	20
3. Επί του δεύτερου ερωτήματος στην υπόθεση C-671/20	26
4. Επί του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-615/20 και επί του πρώτου, τρίτου και τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-671/20	29
VI. Πρόταση	33

I. Εισαγωγή

1. Οι υπό κρίση αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως εγείρουν εκ νέου ζητήματα όσον αφορά τη συμβατότητα ορισμένων πτυχών των πρόσφατων μεταρρυθμίσεων του δικαστικού συστήματος της Πολωνίας με το δίκαιο της Ένωσης. Αφορούν τη χορήγηση άδειας από το Izba Dyscyplinarna (πειθαρχικό τμήμα) του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία)² για την ποινική δίωξη και την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων δικαστή, με συνέπεια να μην μπορεί αυτός να αποφανθεί επί συγκεκριμένων ποινικών υποθέσεων που του έχουν ανατεθεί. Για τον σκοπό αυτόν, το αιτούν δικαστήριο³ ζητεί από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει το άρθρο 2 και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁴ και τις αρχές της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, της καλόπιστης συνεργασίας⁵ και της ασφάλειας δικαίου. Στην περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι, κατά το δίκαιο της Ένωσης, το πειθαρχικό τμήμα δεν μπορεί νομίμως να χορηγήσει τις άδειες αυτές, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστούν οι επιπτώσεις της διαπίστωσης αυτής για τη σύνθεση του δικαστηρίου που επιλήφθηκε της ποινικής διαδικασίας.

² Στο εξής: πειθαρχικό τμήμα.

³ Το οποίο είναι το ίδιο στις υποθέσεις C-615/20 και C-671/20 αλλά με διαφορετικούς σχηματισμούς.

⁴ Στο εξής: Χάρτης.

⁵ Οι οποίες μνημονεύονται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ.

II. Το νομικό πλαίσιο – Το πολωνικό δίκαιο

A. Το Σύνταγμα

2. Κατά το άρθρο 45, παράγραφος 1, του Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας):

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να δικασθεί η υπόθεσή του δίκαια, δημόσια και χωρίς υπέρμετρη καθυστέρηση, από αρμόδιο, ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο.»

3. Το άρθρο 144, παράγραφοι 2 και 3, του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας ορίζει τα εξής:

«2. Για να είναι έγκυρες, οι επίσημες πράξεις του Προέδρου της Δημοκρατίας πρέπει να προσυπογράφονται από τον πρόεδρο του Υπουργικού Συμβουλίου, ο οποίος αναλαμβάνει κατ' αυτόν τον τρόπο την ευθύνη του ενώπιον της Sejm [(Δίαιτας)].

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 δεν εφαρμόζονται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

(17) τον διορισμό των δικαστών·

[...]».

4. Το άρθρο 179 του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας έχει ως εξής:

«Οι δικαστές διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, κατόπιν προτάσεως [του Krajowa Rada Sądownictwa (Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου, Πολωνία, στο εξής: KRS)], για θητεία αορίστου χρόνου.»

5. Κατά το άρθρο 180, παράγραφος 1, του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας, οι δικαστές απολαύουν ισοβιότητας.

6. Το άρθρο 181 του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας ορίζει:

«Ο δικαστής μπορεί να θεωρηθεί ποινικώς υπεύθυνος ή να στερηθεί την ελευθερία του μόνο με την προηγούμενη συναίνεση του δικαστηρίου που ορίζει ο νόμος. Ο δικαστής δεν κρατείται ούτε συλλαμβάνεται, με εξαίρεση την περίπτωση της σύλληψης κατά την τέλεση του αδικήματος αν η κράτησή του είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση της ομαλής διεξαγωγής της διαδικασίας. Ο πρόεδρος του κατά τόπον αρμόδιου δικαστηρίου πρέπει να ενημερώνεται αμέσως για την κράτηση και μπορεί να διατάξει την άμεση αποφυλάκιση του προσώπου που κρατείται.»

7. Το άρθρο 187 του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας ορίζει:

«1. Το [KRS] αποτελείται:

(1) από τον πρώτο πρόεδρο του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], τον Υπουργό Δικαιοσύνης, τον πρόεδρο του [Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, Πολωνία)] και ένα μέλος που ορίζει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας,

(2) από δεκαπέντε μέλη τα οποία επιλέγονται μεταξύ των δικαστών του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], των τακτικών δικαστηρίων, των διοικητικών δικαστηρίων και των στρατοδικείων,

(3) από τέσσερα μέλη τα οποία εκλέγει [η Sejm (Δίαιτα, Πολωνία)] μεταξύ των βουλευτών και από δύο μέλη τα οποία εκλέγει η Γερουσία μεταξύ των γερουσιαστών.

[...]

3. Η θητεία των εκλεγμένων μελών [του KRS] είναι τετραετής.

4. Το καθεστώς, ο τομέας δραστηριότητας και ο τρόπος λειτουργίας [του KRS], καθώς και ο τρόπος εκλογής των μελών του, ορίζονται από τον νόμο.»

8. Το άρθρο 190, παράγραφος 1, του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας ορίζει:

«Οι αποφάσεις του [Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικού Δικαστηρίου, Πολωνία)] είναι δεσμευτικές erga omnes και αμετάκλητες.»

B. Ο τροποποιηθείς νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου

9. Το άρθρο 27, παράγραφος 1, του ustawa o Sądzie Najwyższym (νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), της 8ης Δεκεμβρίου 2017 (Dz. U. του 2018, θέση 5), όπως τροποποιήθηκε με τον ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (νόμο περί τροποποίησης του νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων, του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ορισμένων άλλων νόμων), της 20ής Δεκεμβρίου 2019 (Dz. U. του 2020, θέση 190) (στο εξής: τροποποιητικός νόμος) (στο εξής: τροποποιηθείς νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), προβλέπει ότι:

«Στη δικαιοδοσία του πειθαρχικού τμήματος υπάγονται:

[...]

(1a) οι υποθέσεις οι οποίες αφορούν τη χορήγηση άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών, βοηθών δικαστών, εισαγγελέων και βοηθών εισαγγελέων ή την προσωρινή κράτηση των εν λόγω προσώπων.

[...]

Γ. Ο τροποποιηθείς νόμος περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων

10. Το άρθρο 41b του ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων), της 27ης Ιουλίου 2001 (Dz. U. του 2001, αριθ. 98, θέση 1070), προβλέπει τα εξής:

«1. Αρμόδια αρχή για την εξέταση παραπόνου ή αιτήματος σχετικά με τη δραστηριότητα δικαστηρίου είναι ο πρόεδρος του εν λόγω δικαστηρίου.

[...]

3. Αρμόδια αρχή για την εξέταση παραπόνου σχετικά με τη δραστηριότητα του προέδρου του sąd rejonowy (πρωτοδικείου), του προέδρου του sąd okręgowy (περιφερειακού δικαστηρίου) ή του προέδρου του sąd apelacyjny (εφετείου) είναι, αντιστοίχως, ο πρόεδρος του sąd okręgowy (περιφερειακού δικαστηρίου), ο πρόεδρος του sąd apelacyjny (εφετείου) και το [KRS]».

11. Το άρθρο 42a του εν λόγω νόμου, όπως τροποποιήθηκε με τον τροποποιητικό νόμο, (στο εξής: τροποποιηθείς νόμος περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων), προβλέπει τα εξής:

«1. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων των δικαστηρίων ή των οργάνων τους, δεν επιτρέπεται να τεθεί υπό αμφισβήτηση η νομιμότητα των δικαστηρίων, των συνταγματικών οργάνων του κράτους ή των οργάνων ελέγχου και διασφάλισης του δικαίου.

2. Τακτικό δικαστήριο ή άλλο όργανο της εξουσίας δεν δύναται να διαπιστώσει ή να εκτιμήσει τη νομιμότητα του διορισμού δικαστή ή της εξουσίας άσκησης των δικαιοδοτικών καθηκόντων που απορρέει από τον διορισμό αυτόν.»

12. Σύμφωνα με το άρθρο 47a, παράγραφος 1, του νόμου αυτού, οι υποθέσεις ανατίθενται σε δικαστές και βοηθούς δικαστών τυχαία. Κατά το άρθρο 47b, παράγραφος 1, του ως άνω νόμου, η μεταβολή της σύνθεσης ενός δικαστηρίου επιτρέπεται μόνο σε περίπτωση αδυναμίας του δικαστηρίου αυτού να εξετάσει την υπόθεση υπό την αρχική του σύνθεση ή σε περίπτωση μονίμου κωλύματος εμποδίζοντας την εξέταση της υπόθεσης υπό την αρχική του σύνθεση. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζεται το άρθρο 47a για την εκ νέου ανάθεση της υποθέσεως. Το άρθρο 47b, παράγραφος 3, του εν λόγω νόμου προβλέπει ότι η απόφαση περί μεταβολής της σύνθεσης δικαστηρίου λαμβάνεται από τον πρόεδρο του δικαστηρίου ή από δικαστή εξουσιοδοτημένο από αυτόν.

13. Το άρθρο 80 του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων προβλέπει τα εξής:

«1. Οι δικαστές δεν τίθενται υπό κράτηση ούτε διώκονται ποινικά χωρίς άδεια του αρμόδιου πειθαρχικού δικαστηρίου. Η διάταξη αυτή δεν αφορά τη σύλληψη σε περίπτωση αυτοφώρου εγκλήματος, εφόσον η σύλληψη αυτή είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της ομαλής διεξαγωγής της διαδικασίας. Μέχρι την έκδοση απόφασης επιτρέπουσας την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή, μπορούν να διενεργούνται μόνον οι πράξεις επείγοντος χαρακτήρα.

[...]

2c. Το πειθαρχικό δικαστήριο εκδίδει απόφαση με την οποία επιτρέπει την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή, εφόσον οι υπόνοιες που τον βαρύνουν είναι αρκούντως τεκμηριωμένες. Με την απόφαση αυτή το δικαστήριο αποφαινεται σχετικά με τη χορήγηση άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά του δικαστή και εκθέτει τους σχετικούς λόγους.

2d. Το πειθαρχικό δικαστήριο εξετάζει την αίτηση παροχής άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή εντός προθεσμίας δεκατεσσάρων ημερών από την παραλαβή της.»

14. Κατά το άρθρο 107, παράγραφος 1, του εν λόγω νόμου:

«Ο δικαστής υπέχει πειθαρχική ευθύνη για τα επαγγελματικά παραπτώματα (πειθαρχικά παραπτώματα) που διαπράττει, μεταξύ άλλων, σε περίπτωση:

[...]

(3) πράξεων που θέτουν υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη σχέσης εργασίας δικαστή, το κύρος του διορισμού δικαστή ή τη νομιμότητα συνταγματικού οργάνου της Δημοκρατίας της Πολωνίας:

[...]».

15. Το άρθρο 110, παράγραφος 2α, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων προβλέπει τα εξής:

«Το πειθαρχικό δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου ασκεί τα καθήκοντά του ο δικαστής σε βάρος του οποίου κινήθηκε η διαδικασία πρέπει να είναι κατά τόπον αρμόδιο να αποφανθεί επί των περιπτώσεων που μνημονεύονται στο άρθρο 37, παράγραφος 5 και στο άρθρο 75, παράγραφος 2, σημείο 3. Οι υποθέσεις του άρθρου 80 και του άρθρου 106zd εξετάζονται, σε πρώτο βαθμό, από το Sąd Najwyższy [Ανώτατο Δικαστήριο] το οποίο συνεδριάζει σε μονομελή σύνθεση του πειθαρχικού τμήματος και, σε δεύτερο βαθμό, από το Sąd Najwyższy [Ανώτατο Δικαστήριο] το οποίο συνεδριάζει σε τριμελή σύνθεση του πειθαρχικού τμήματος».

16. Το άρθρο 129 του νόμου αυτού ορίζει τα εξής:

«1. Το πειθαρχικό δικαστήριο δύναται να αναστείλει την άσκηση των καθηκόντων δικαστή κατά του οποίου κινήθηκε πειθαρχική διαδικασία ή διαδικασία απαλλαγής από τα καθήκοντά του, τούτο δε ακόμη και όταν εκδίδει απόφαση με την οποία χορηγεί άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά του εν λόγω δικαστή.

2. Εάν το πειθαρχικό δικαστήριο εκδώσει απόφαση με την οποία χορηγεί άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή για εκ προθέσεως αδίκημα το οποίο διώκεται από την εισαγγελική αρχή, αναστέλλει αυτομάτως την άσκηση των καθηκόντων του συγκεκριμένου δικαστή.

3. Όταν αναστέλλει την άσκηση των καθηκόντων του δικαστή, το πειθαρχικό δικαστήριο μειώνει κατά ποσοστό από 25 έως 50 % τις αποδοχές του για το χρονικό διάστημα της αναστολής αυτής· η διάταξη αυτή δεν αφορά τα πρόσωπα κατά των οποίων κινείται διαδικασία απαλλαγής από τα καθήκοντά τους.

3α. Εάν εκδώσει απόφαση με την οποία επιτρέπει την άσκηση ποινικής δίωξης κατά συνταξιούχου δικαστή για εκ προθέσεως παράπτωμα το οποίο διώκεται από την εισαγγελική αρχή, το πειθαρχικό δικαστήριο μειώνει αυτεπαγγέλτως κατά ποσοστό από 25 έως 50 % το ποσό της συντάξεώς του κατά τη διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας.

4. Εάν η πειθαρχική διαδικασία τεθεί στο αρχείο ή ολοκληρωθεί με απαλλαγή, καταβάλλεται πλήρης αποζημίωση όσον αφορά όλες τις συνιστώσες των μισθολογικών απολαβών ή των επιδομάτων».

Δ. Ο νόμος περί του KRS

17. Κατά το άρθρο 9a του *ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa* (νόμου περί του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου), της 12ης Μαΐου 2011 (Dz. U. του 2011, αριθ. 126, θέση 714), όπως τροποποιήθηκε με τον *ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw* (νόμο περί τροποποίησης του νόμου περί του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου και ορισμένων άλλων νόμων), της 8ης Δεκεμβρίου 2017 (Dz. U. του 2018, θέση 3) (στο εξής: νόμος περί του KRS):

«1. Η Sejm [Δίαιτα] εκλέγει, εκ των δικαστών του *Sąd Najwyższy* [(Ανωτάτου Δικαστηρίου)], των τακτικών δικαστηρίων, των διοικητικών δικαστηρίων και των στρατοδικείων, 15 μέλη του [KRS] για κοινή θητεία διάρκειας τεσσάρων ετών.

2. Κατά την προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 εκλογή, η Δίαιτα λαμβάνει υπόψη, στο μέτρο του εφικτού, την αναγκαιότητα εκπροσώπησης στο [KRS] δικαστών προερχόμενων από δικαστήρια διαφόρων κατηγοριών και διαφόρων βαθμών δικαιοδοσίας.

3. Η κοινή θητεία των νέων μελών του [KRS], τα οποία εκλέγονται εκ των δικαστών ξεκινά την επομένη της εκλογής τους. Τα μέλη του [KRS] των οποίων η θητεία λήγει ασκούν τα καθήκοντά τους έως την ημέρα έναρξης της κοινής θητείας των νέων μελών του [KRS].»

18. Κατά τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 6 του νόμου περί τροποποίησης του νόμου περί του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου και ορισμένων άλλων νόμων, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 17 Ιανουαρίου 2018:

«Η θητεία των μελών του [KRS] τα οποία διαλαμβάνονται στο άρθρο 187, παράγραφος 1, σημείο 2, του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας και τα οποία έχουν εκλεγεί βάσει των ισχυουσών διατάξεων διαρκεί έως την προηγούμενη της έναρξης της θητείας των νέων μελών του [KRS], χωρίς, πάντως, να υπερβαίνει χρονικό διάστημα 90 ημερών από της ημερομηνίας θέσης σε ισχύ του παρόντος νόμου, εκτός και αν λήξει προγενέστερα λόγω εκπνοής του χρόνου της.»

Ε. Ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας

19. Το άρθρο 439, παράγραφος 1, του *ustawa – Kodeks postępowania karnego* (νόμου περί θέσπισης του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας), της 6ης Ιουνίου 1997 (Dz. U. του 1997, θέση 555) (στο εξής: Κώδικας Ποινικής Δικονομίας), ορίζει τα εξής:

«Ανεξαρτήτως των ορίων του ενδίκου μέσου και των προβληθέντων λόγων, καθώς και των συνεπειών της παράβασης στο περιεχόμενο της απόφασης, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο εξαφανίζει κατά τη συνεδρίαση την εκκαλούμενη απόφαση εάν:

- (1) πρόσωπο το οποίο δεν είναι αρμόδιο να εκδώσει απόφαση ή δεν έχει την ικανότητα προς τούτο ή το οποίο έχει εξαιρεθεί σύμφωνα με το άρθρο 40 μετέσχε στην έκδοση της απόφασης·
- (2) δεν ήταν νόμιμη η σύνθεση του δικαστηρίου ή κάποιο από τα μέλη του δεν ήταν παρόν καθ' όλη τη διάρκεια συνεδριάσεως·

[...]».

20. Κατά το άρθρο 523, παράγραφος 1, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αναίρεση επιτρέπεται μόνο για τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 439 του εν λόγω κώδικα ή λόγω άλλης κατάφωρης παράβασης του δικαίου, εφόσον η παράβαση αυτή μπορεί να είχε σημαντική επίπτωση στο περιεχόμενο της απόφασης.

III. Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

A. Υπόθεση C-615/20

21. Ο Prokuratura Okręgowa w Warszawie (εισαγγελέας της Περιφέρειας της Βαρσοβίας, Πολωνία) (στο εξής: εισαγγελέας περιφέρειας) απήγγειλε κατά του ΥΡ και 13 άλλων προσώπων κατηγορίες για διάπραξη ορισμένων αδικημάτων του Ποινικού Κώδικα, τα οποία διαπράχθηκαν σε βάρος 229 θυμάτων. Η υπόθεση⁶ εκκρεμεί κατά έντεκα κατηγορουμένων. Η δικογραφία αριθμεί 197 τόμους και δεκάδες τόμους παραρτημάτων. Η δίκη έχει διαρκέσει περισσότερο από 100 ημέρες κατά τη διάρκεια των οποίων κατέθεσαν κατηγορούμενοι, θύματα και περισσότεροι από 150 μάρτυρες. Απομένει να καταθέσουν μόνο μερικοί μάρτυρες και τρεις εμπειρογνώμονες. Ο δικαστής Ι.Τ. αποτελούσε μέλος του δικαστικού σχηματισμού και συμμετείχε στη συζήτηση της υπόθεσης.

22. Στις 14 Φεβρουαρίου 2020, η Wydział Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej (εθνική εισαγγελία, τμήμα εσωτερικών υποθέσεων, Πολωνία) (στο εξής: ΕΕΤΕΥ) ζήτησε τη χορήγηση άδειας από το πειθαρχικό τμήμα⁷ για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά του δικαστή Ι.Τ. καθώς τον παρέλειψε να ασκήσει τα καθήκοντά του ως δημόσιος λειτουργός και ενήργησε καθ' υπέρβαση εξουσίας επιτρέποντας στους εκπροσώπους των μέσων μαζικής ενημέρωσης την καταγραφή της επ' ακροατηρίου συζήτησης ενώπιον του Sąd Okręgowy w Warszawie (περιφερειακού δικαστηρίου Βαρσοβίας, Πολωνία) και τη δημοσίευση της διάταξης στην υπόθεση αυτή και της προφορικής αιτιολογίας της. Σύμφωνα με την ΕΕΤΕΥ, ο δικαστής Ι.Τ. δημοσιοποίησε σε μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα στοιχεία ποινικής έρευνας που είχε διεξαχθεί από τον εισαγγελέα περιφέρειας. Δεδομένου ότι τα στοιχεία αυτά περιήλθαν σε γνώση του δικαστή Ι.Τ. στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων του, η ΕΕΤΕΥ υποστήριξε ότι οι ενέργειές του έβλαψαν το δημόσιο συμφέρον.

23. Στις 9 Ιουνίου 2020, το πειθαρχικό τμήμα, ενεργώντας ως πρωτοβάθμιο δικαστήριο, απέρριψε την αίτηση της ΕΕΤΕΥ για τη χορήγηση άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά του δικαστή Ι.Τ. Η ΕΕΤΕΥ υπέβαλε ένσταση κατά της απόφασης αυτής. Στις 18 Νοεμβρίου 2020, το πειθαρχικό τμήμα, ενεργώντας στην περίπτωση αυτή ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο, ήρε την ασυλία του δικαστή Ι.Τ., διέταξε την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του και μείωσε τις αποδοχές του κατά 25 % για το χρονικό διάστημα της αναστολής αυτής⁸. Η αναστολή αυτή θα ισχύσει μέχρι την έκδοση απόφασης επί της ποινικής διαδικασίας που έχει κινηθεί σε βάρος του.

24. Λόγω της αναστολής της άσκησης των καθηκόντων του, έχουν αφαιρεθεί από τον δικαστή Ι.Τ. οι δικογραφίες όλων των υποθέσεων που του είχαν ανατεθεί, συμπεριλαμβανομένης της υπόθεσης VIII K 105/17. Σύμφωνα με την αρχή του αμετάβλητου της σύνθεσης του δικαστικού σχηματισμού, η οποία κατοχυρώνεται στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, μόνο ο δικαστικός

⁶ Υπόθεση VIII K 105/17.

⁷ Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το πειθαρχικό τμήμα ήταν αρμόδιο να εξετάζει αιτήσεις για τη χορήγηση άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή ή τη στέρηση της ελευθερίας του τόσο σε πρώτο όσο και σε δεύτερο βαθμό.

⁸ Υπόθεση II DO 74/20 (στο εξής: απόφαση του πειθαρχικού τμήματος).

σηματισμός⁹ που μετέσχε στο σύνολο των επ' ακροατηρίου συζητήσεων είναι αρμόδιος για την έκδοση απόφασης. Συνεπώς, η διαδικασία στην υπόθεση VIII K 105/17 πρέπει να διεξαχθεί εξαρχής. Συγκεκριμένα, ο δικαστής ο οποίος διορίστηκε στη θέση του Ι.Τ. θα πρέπει εξετάσει όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που έχουν ήδη προσκομιστεί κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Σύμφωνα με το αιτούν δικαστήριο, η κατάσταση αυτή αντιτίθεται στο άρθρο 47 του Χάρτη και ιδίως στο δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής και στο δικαίωμα κάθε προσώπου να δικασθεί η υπόθεσή του δίκαια, δημόσια και εντός εύλογης προθεσμίας, από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως¹⁰.

25. Η απόφαση περί παραπομπής επισημαίνει ότι, με την απόφασή του της 5ης Δεκεμβρίου 2019¹¹ και τις διατάξεις του της 15ης Ιανουαρίου 2020¹², το Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Bezpieczeństwa Społecznych) [Ανώτατο Δικαστήριο (τμήμα εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφάλισης), Πολωνία]¹³, το οποίο αποφάνθηκε στις διαδικασίες από τις οποίες προήλθε η απόφαση Α. Κ., έκρινε ότι το KRS, με τη σημερινή σύνθεσή του, δεν είναι όργανο ανεξάρτητο από τη νομοθετική και εκτελεστική εξουσία και ότι το πειθαρχικό τμήμα –τα μέλη του οποίου διορίζονταν κατόπιν πρότασης του KRS με τη σημερινή σύνθεσή του– δεν αποτελεί «δικαστήριο», κατά την έννοια του άρθρου 47 του Χάρτη, του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής: ΕΣΔΑ) και του άρθρου 45, παράγραφος 1, του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας. Με κοινή απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 2020, το πολιτικό τμήμα, το ποινικό τμήμα και το τμήμα εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφάλισης του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), τα οποία συνεδρίασαν από κοινού, επιβεβαίωσαν τη θέση του τμήματος εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφάλισης, κρίνοντας ότι η σύνθεση του πειθαρχικού τμήματος στην οποία συμμετέχει πρόσωπο που διορίστηκε κατόπιν πρότασης του KRS, υπό τη σημερινή σύνθεσή του, είναι ελαττωματική. Επιπλέον, το κοινό τμήμα έκρινε ότι, λόγω των διαρθρωτικών χαρακτηριστικών του, το πειθαρχικό τμήμα δεν αποτελεί «δικαστήριο» για τους σκοπούς των ανωτέρω διατάξεων και οι αποφάσεις του δεν αποτελούν «αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από δικαστήριο». Με απόφαση της 23ης Σεπτεμβρίου 2020¹⁴, το πειθαρχικό τμήμα έκρινε ότι η απόφαση Α. Κ. «δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει εφαρμογή στην πολωνική έννομη τάξη», δεδομένου ότι το τμήμα εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφάλισης αποφάνθηκε σε «δικαστικούς σχηματισμούς με παράνομη σύνθεση» στην κύρια δίκη στο πλαίσιο της οποίας υποβλήθηκε αίτησης προδικαστικής αποφάσεως.

26. Το αιτούν δικαστήριο, στη σύνθεση του οποίου μετέχει ο δικαστής Ι.Τ., εντάσσεται στο πολωνικό σύστημα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων στους «τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης», κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ¹⁵. Η απόφαση του πειθαρχικού τμήματος να άρει την ασυλία του δικαστή Ι.Τ. και να αναστείλει την άσκηση των καθηκόντων του, με αποτέλεσμα η υπόθεση VIII K 105/17 να πρέπει να εξεταστεί εξαρχής με διαφορετική σύνθεση, δημιουργεί στο αιτούν δικαστήριο αμφιβολίες σχετικά με το αν το πειθαρχικό τμήμα αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.

⁹ Δηλαδή οι ίδιοι δικαστές ή δικαστές και ένορκοι.

¹⁰ Επικαλείται, μεταξύ άλλων, την απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982) (στο εξής: απόφαση Α. Κ.).

¹¹ Υπόθεση III ΡΟ 7/18.

¹² Υποθέσεις III ΡΟ 8/18 και III ΡΟ 9/18.

¹³ Στο εξής: τμήμα εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφάλισης.

¹⁴ II ΔΟ 52/20.

¹⁵ Βλ. απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Miasto Łowicz και Prokurator Generalny (C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψη 35 και εκεί μνημονεύομενη νομολογία).

27. Κατά το αιτούν δικαστήριο, οι κανόνες που διέπουν τη λήψη πειθαρχικών μέτρων κατά δικαστών¹⁶ και οι κανόνες σχετικά με την παύση¹⁷ δικαστών υπόκεινται στην απαίτηση της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ. Το αιτούν δικαστήριο έχει αμφιβολίες σχετικά με το αν οι εθνικοί κανόνες που διέπουν την ποινική δίωξη δικαστών ή τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψη) τους υπόκεινται ομοίως στην απαίτηση της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Θεωρεί ότι η κίνηση ποινικής διαδικασίας κατά δικαστή πρέπει να υπόκειται στις ίδιες απαιτήσεις με την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας για τους ακόλουθους λόγους. Πρώτον, άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης μπορεί να χορηγηθεί μόνον αν υφίστανται, κατά το πειθαρχικό δικαστήριο, εύλογες υπόνοιες για τη διάπραξη ποινικού αδικήματος. Δεύτερον, στην περίπτωση που χορηγηθεί η άδεια αυτή, το πειθαρχικό δικαστήριο δύναται¹⁸ να αναστείλει την άσκηση των καθηκόντων του οικείου δικαστή, με αποτέλεσμα ο τελευταίος να μην μπορεί να ασκεί δικαιοδοτικό έργο μέχρι την περάτωση της ποινικής διαδικασίας. Τρίτον, για όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή αυτή, το πειθαρχικό δικαστήριο οφείλει να μειώσει τις αποδοχές του δικαστή μεταξύ 25 % και 50 %. Τέταρτον, η χορήγηση άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή δεν τάσσει προθεσμία για την υποβολή του κατηγορητηρίου στην υπόθεση αυτή. Ως αποτέλεσμα της άδειας αυτής, η άσκηση των καθηκόντων ενός δικαστή μπορεί να ανασταλεί και οι αποδοχές του να μειωθούν επ' αόριστον. Η συνολική εκτίμηση των ανωτέρω στοιχείων θα μπορούσε να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η διαδικασία άρσης της ασυλίας δικαστή και/ή η στέρηση της ελευθερίας (σύλληψη) του έχει παρόμοιες επιπτώσεις με τα μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει του πειθαρχικού καθεστώτος των δικαστών. Συνεπώς, η διαδικασία αυτή πρέπει να υποβάλλεται εξίσου στην απαίτηση περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

28. Κατά το αιτούν δικαστήριο, υπηρεσιακός προϊστάμενος όλων των εισαγγελέων στην Πολωνία είναι ο Υπουργός Δικαιοσύνης, ο οποίος ασκεί εκ του νόμου καθήκοντα του Prokurator Generalny (γενικού εισαγγελέα). Μολονότι σε επίπεδο διακηρύξεων ο εισαγγελέας είναι ανεξάρτητος κατά την άσκηση των καθηκόντων του, εντούτοις υποχρεούται να εκτελεί τις αποφάσεις, τις κατευθυντήριες οδηγίες και τις εντολές του προϊστάμενου εισαγγελέα, που μπορεί να είναι ο Υπουργός Δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών ενώπιον του πειθαρχικού τμήματος.

29. Στην αίτηση προδικαστικής απόφασης επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Πολωνίας, ο Υπουργός Δικαιοσύνης είναι μέλος του KRS. Από τη διερεύνηση των σχέσεων 15 εκ των 25 μελών του KRS που επελέγησαν από το Κοινοβούλιο μεταξύ των δικαστών προκύπτει ότι τα περισσότερα από τα πρόσωπα αυτά παρουσίαζαν, τόσο κατά τον χρόνο της επιλογής τους όσο και επί του παρόντος, ισχυρούς δεσμούς με τον Υπουργό Δικαιοσύνης. Το KRS υπό την ως άνω συγκρότηση μετείχε εν συνεχεία στον διορισμό όλων των μελών του πειθαρχικού τμήματος, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται πρώην εισαγγελείς και δικηγόροι οι οποίοι υποστήριξαν ανοιχτά τις ενέργειες του Υπουργού Δικαιοσύνης.

30. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια της «ανεξαρτησίας», η οποία είναι συμφυής προς το δικαιοδοτικό έργο, προϋποθέτει ότι ένα όργανο έχει την ιδιότητα τρίτου έναντι των διαδίκων¹⁹. Λαμβάνοντας υπόψη τη σύνθεση του πειθαρχικού τμήματος, τη σημερινή σύνθεση του

¹⁶ Διάταξη της 8ης Απριλίου 2020, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-791/19 R, EU:C:2020:277, σκέψεις 34 και 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία) (στο εξής: διάταξη της 8ης Απριλίου 2020).

¹⁷ Απόφαση της 5ης Νοεμβρίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία των τακτικών δικαστηρίων) (C-192/18, EU:C:2019:924, σκέψη 114 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

¹⁸ Και υποχρεούται προς τούτο στην περίπτωση που ένας δικαστής κατηγορείται για αδίκημα που διαπράχθηκε εκ προθέσεως και το οποίο διώκεται αυτεπαγγέλτως.

¹⁹ Απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2020, Banco de Santander (C-274/14, EU:C:2020:17, σκέψη 62 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

KRS, την ιεραρχική δομή της εισαγγελίας καθώς και τις διατάξεις σχετικά με τη χορήγηση άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή ή για τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψη) του, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το αν το πειθαρχικό τμήμα συνιστά τρίτο σε σχέση με τον εισαγγελέα.

31. Επιπλέον, υπό το πρίσμα της διάταξης της 8ης Απριλίου 2020, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί επίσης επιφυλάξεις ως προς το αν το πειθαρχικό τμήμα πρέπει να εξετάζει αιτήσεις για τη χορήγηση άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών ή τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψη) τους. Θεωρεί ότι στην έννοια των «πειθαρχικών υποθέσεων που αφορούν δικαστές», στην οποία αναφέρεται το σημείο 1, πρώτη περίπτωση, του διατακτικού της διάταξης αυτής, εμπίπτουν και οι υποθέσεις για την χορήγηση άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών ή τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψη) τους. Εν πάση περιπτώσει, δεδομένου ότι η σύνθεση του πειθαρχικού τμήματος παραμένει αμετάβλητη, όλες οι εκκρεμείς ενώπιόν του υποθέσεις εξετάζονται από σχηματισμό που δεν πληροί τις προϋποθέσεις ανεξαρτησίας, σύμφωνα με τη δεύτερη περίπτωση του σημείου 1 του διατακτικού της διάταξης της 8ης Απριλίου 2020.

32. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι η άδεια του πειθαρχικού τμήματος δεν αποτελεί «δικαστική απόφαση», δεδομένου ότι το τμήμα αυτό δεν πληροί τις απαιτήσεις αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας για τους σκοπούς του δικαίου της Ένωσης και δεν διασφαλίζει «τόσο τη σταθερότητα του δικαίου και των εννόμων σχέσεων όσο και την ορθή απονομή της δικαιοσύνης»²⁰. Συνεπώς, δεν θεωρεί ότι δεσμεύεται από τις αποφάσεις του πειθαρχικού τμήματος. Δεδομένου ότι το κύρος της άδειας του πειθαρχικού τμήματος ασκεί άμεση επιρροή στο αν το ίδιο το αιτούν δικαστήριο αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, ζητεί καθοδήγηση από το Δικαστήριο. Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η υποχρέωση να μην αναγνωρισθεί δεσμευτική ισχύς στην απόφαση του πειθαρχικού τμήματος εκτείνεται και σε αποφάσεις άλλων κρατικών οργάνων²¹ και, ως εκ τούτου, αν η αδικαιολόγητη απαγόρευση στον δικαστή τον οποίο αφορά η άδεια αυτή να μετάσχει στον δικάζοντα σχηματισμό μπορεί να συνιστά παράβαση του δικαίου της Ένωσης.

33. Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Sąd Okręgowy w Warszawie (περιφερειακό δικαστήριο Βαρσοβίας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το δίκαιο της Ένωσης, και ειδικότερα το άρθρο 47 του [Χάρτη] και το εκεί κατοχυρωμένο δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, καθώς και το δικαίωμα κάθε προσώπου να δικαστεί η υπόθεσή του δίκαια, δημόσια και εντός εύλογης προθεσμίας από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, την έννοια ότι αντιτίθεται στις διατάξεις του εθνικού δικαίου που παρατίθενται λεπτομερώς στα ερωτήματα 2 και 3 της παρούσας αίτησης προδικαστικής απόφασης, ήτοι στο [άρθρο 80, το άρθρο 110, παράγραφος 2α, και το άρθρο 129 του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεων των τακτικών δικαστηρίων] καθώς και στο άρθρο 27, παράγραφος 1, σημείο 1α, του [τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου], οι οποίες επιτρέπουν στο [πειθαρχικό τμήμα] να άρει την ασυλία δικαστή και να αναστείλει την άσκηση των καθηκόντων του και, επομένως, να αφαιρέσει στην πράξη από τον δικαστή τις δικογραφίες των υποθέσεων που του έχουν ανατεθεί, δεδομένου ειδικότερα ότι:

²⁰ Βλ. απόφαση της 2ας Απριλίου 2020, CRPNPAC και Vueling Airlines (C-370/17 και C-37/18, EU:C:2020:260, σκέψεις 88 και 89).

²¹ Όπως ο Υπουργός Δικαιοσύνης, οι πρόεδροι των δικαστηρίων, το Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικό Δικαστήριο) ή πειθαρχικά όργανα.

- α) το [πειθαρχικό τμήμα] δεν συνιστά “δικαστήριο” κατά την έννοια του άρθρου 47 του Χάρτη, του άρθρου 6 της [ΕΣΔΑ] και του άρθρου 45, παράγραφος 1, του [Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας] [απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982].
- β) τα μέλη του [πειθαρχικού τμήματος] έχουν ιδιαιτέρως ισχυρούς δεσμούς με τη νομοθετική και εκτελεστική εξουσία (διάταξη της 8ης Απριλίου 2020, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-791/19 R, EU:C:2020:277).
- γ) η Δημοκρατία της Πολωνίας υποχρεώθηκε να αναστείλει την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου σχετικά με το αποκαλούμενο [πειθαρχικό τμήμα] και να μην παραπέμψει τις εκκρεμείς ενώπιον του εν λόγω τμήματος υποθέσεις σε δικαστικό σχηματισμό ο οποίος δεν πληροί τις προϋποθέσεις ανεξαρτησίας (διάταξη της 8ης Απριλίου 2020, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-791/19 R, EU:C:2020:277).
- 2) Έχει το δίκαιο της Ένωσης, και ειδικότερα το άρθρο 2 ΣΕΕ και η εκεί προβλεπόμενη αξία του κράτους δικαίου, καθώς και οι απαιτήσεις της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας που απορρέουν από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, την έννοια ότι “οι διατάξεις που διέπουν το πειθαρχικό καθεστώς των προσώπων στα οποία έχει ανατεθεί το δικαιοδοτικό έργο” περιλαμβάνουν και εκείνες που αφορούν την ποινική δίωξη ή την εφαρμογή μέτρου στερητικού της ελευθερίας (κράτησης) δικαστή εθνικού δικαστηρίου, όπως το άρθρο 181 του [Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας], σε συνδυασμό με τα άρθρα 80 και 129 του [τροποποιηθέντος νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων], σύμφωνα με τα οποία:
- α) για την ποινική δίωξη ή για την εφαρμογή μέτρου στερητικού της ελευθερίας (κράτησης) εις βάρος δικαστή εθνικού δικαστηρίου, κατ’ αρχήν κατόπιν αιτήματος του εισαγγελέα, απαιτείται η άδεια του αρμόδιου πειθαρχικού δικαστηρίου·
- β) το πειθαρχικό δικαστήριο, χορηγώντας άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης ή την εφαρμογή μέτρου στερητικού της ελευθερίας (κράτησης) εις βάρος δικαστή εθνικού δικαστηρίου, δύναται (και, σε ορισμένες περιπτώσεις, υποχρεούται) να διατάξει την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του δικαστή αυτού·
- γ) με την αναστολή άσκησης των καθηκόντων δικαστή εθνικού δικαστηρίου, το πειθαρχικό δικαστήριο έχει επίσης την υποχρέωση να μειώσει τις αποδοχές του δικαστή αυτού για το χρονικό διάστημα της αναστολής, εντός των ορίων που καθορίζουν οι διατάξεις αυτές;
- 3) Έχει το δίκαιο της Ένωσης, και ειδικότερα οι διατάξεις που παρατίθενται στο δεύτερο ερώτημα, την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνικές διατάξεις, όπως το άρθρο 110, παράγραφος 2α, του [τροποποιηθέντος νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων] και το άρθρο 27, παράγραφος 1, σημείο 1α, του [τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου], κατά τα οποία οι υποθέσεις σχετικά με τη χορήγηση άδειας για την ποινική δίωξη ή την εφαρμογή μέτρου στερητικού της ελευθερίας (κράτησης) εις βάρος δικαστή εθνικού δικαστηρίου εμπίπτουν, τόσο σε πρώτο όσο και σε δεύτερο βαθμό, στην αποκλειστική αρμοδιότητα οργάνου όπως το πειθαρχικό τμήμα, λαμβανομένου ιδίως υπόψη (μεμονωμένα ή σε συνδυασμό) ότι:

- α) η σύσταση του πειθαρχικού τμήματος συνέπεσε χρονικά με την τροποποίηση των κανόνων διορισμού των μελών οργάνου, όπως το [KRS], το οποίο μετέχει στη διαδικασία διορισμού των δικαστών και κατόπιν πρότασης του οποίου διορίστηκαν όλα τα μέλη του πειθαρχικού τμήματος·
- β) ο εθνικός νομοθέτης απέκλεισε τη δυνατότητα μετάθεσης στο πειθαρχικό τμήμα των ενεργεία δικαστών εθνικού δικαστηρίου τελευταίου βαθμού, όπως το [Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο)], στη διάρθρωση του οποίου λειτουργεί το τμήμα αυτό, με αποτέλεσμα να μπορούν να μετέχουν στο πειθαρχικό τμήμα μόνο νέα μέλη διορισθέντα κατόπιν πρότασης του [KRS], υπό την τροποποιημένη σύνθεσή της·
- γ) το πειθαρχικό τμήμα χαρακτηρίζεται από ιδιαιτέρως υψηλό βαθμό αυτονομίας στο εσωτερικό του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)]·
- δ) το [Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο)], με τις αποφάσεις που εκδόθηκαν σε εκτέλεση της απόφασης της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982), επιβεβαίωσε ότι το [KRS], υπό την τροποποιημένη σύνθεσή του, δεν είναι όργανο ανεξάρτητο από τη νομοθετική και εκτελεστική εξουσία και ότι το πειθαρχικό τμήμα δεν αποτελεί “δικαστήριο” κατά την έννοια του άρθρου 47 του Χάρτη, του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ και του άρθρου 45, παράγραφος 1, του [Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας]·
- ε) το αίτημα χορήγησης άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης ή την εφαρμογή μέτρου στερητικού της ελευθερίας (κράτηση) εις βάρος δικαστή εθνικού δικαστηρίου προέρχεται, κατ’ αρχήν, από εισαγγελέα του οποίου ο προϊστάμενος είναι όργανο της εκτελεστικής εξουσίας, όπως ο Υπουργός Δικαιοσύνης, ο οποίος δύναται να απευθύνει στους εισαγγελείς δεσμευτικές εντολές σχετικά με το περιεχόμενο των διαδικαστικών πράξεων, ενώ ταυτοχρόνως τα μέλη του πειθαρχικού τμήματος και του [KRS] υπό την τροποποιημένη σύνθεσή του έχουν, όπως διαπίστωσε το [Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο)] με τις αποφάσεις που μνημονεύονται στο στοιχείο δ’, ιδιαιτέρως στενούς δεσμούς με τη νομοθετική και την εκτελεστική εξουσία, με αποτέλεσμα το πειθαρχικό τμήμα να μην μπορεί να θεωρηθεί ως τρίτος έναντι των διαδίκων·
- στ) η Δημοκρατία της Πολωνίας υποχρεώθηκε να αναστείλει την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου σχετικά με το πειθαρχικό τμήμα και να μην παραπέμψει τις εκκρεμείς ενώπιόν του υποθέσεις σε δικαστικό σχηματισμό ο οποίος δεν πληροί τις προϋποθέσεις ανεξαρτησίας, σύμφωνα με τη διάταξη της 8ης Απριλίου 2020, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-791/19 R, EU:C:2020:277);
- 4) Σε περίπτωση χορήγησης άδειας για την ποινική δίωξη δικαστή εθνικού δικαστηρίου και την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του, με ταυτόχρονη μείωση των αποδοχών του για το χρονικό διάστημα της αναστολής αυτής, έχει το δικαίωμα της Ένωσης –και ειδικότερα οι διατάξεις που παρατίθενται στο δεύτερο ερώτημα, καθώς και οι αρχές της υπεροχής, της καλόπιστης συνεργασίας, περί της οποίας γίνεται λόγος στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, και της ασφάλειας δικαίου– την έννοια ότι αντιτίθεται στην αναγνώριση δεσμευτικής ισχύος στην άδεια αυτή, ιδίως όσον αφορά την αναστολή άσκησης των υπηρεσιακών καθηκόντων του δικαστή, εφόσον αυτή έχει χορηγηθεί από όργανο όπως το πειθαρχικό τμήμα, με αποτέλεσμα:

- α) όλες οι κρατικές αρχές (συμπεριλαμβανομένου του αιτούντος δικαστηρίου, στη σύνθεση του οποίου μετέχει ο δικαστής τον οποίο αφορά η σχετική άδεια, καθώς και τα όργανα που είναι αρμόδια για τον καθορισμό και τη μεταβολή της σύνθεσης εθνικού δικαστηρίου) να υποχρεούνται να μη λάβουν υπόψη την εν λόγω άδεια και να επιτρέψουν στον δικαστή του εθνικού δικαστηρίου ως προς τον οποίο έχει χορηγηθεί η άδεια αυτή να μετέχει στον δικαστικό σχηματισμό του οικείου δικαστηρίου,
- β) το δικαστήριο στη σύνθεση του οποίου μετέχει ο δικαστής τον οποίο αφορά η σχετική άδεια να αποτελεί δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως ή ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο το οποίο μπορεί ως εκ τούτου να αποφανθεί, ως “δικαστήριο”, επί ζητημάτων σχετικών με την εφαρμογή ή την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης;»

B. Υπόθεση C-671/20

34. Τα προδικαστικά ερωτήματα στα οποία στηρίζεται η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση αυτή είναι παρόμοια με εκείνα της υπόθεσης C-615/20.

35. Ο εισαγγελέας περιφέρειας απήγγειλε κατά του Μ.Μ. κατηγορίες για τη διάπραξη επτά αδικημάτων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η μη υποβολή αίτησης για την κήρυξη εταιρίας σε πτώχευση, η ματαίωση της ικανοποίησης των πιστωτών, η τραπεζική απάτη και η μη υποβολή οικονομικών καταστάσεων εταιρίας. Με απόφαση της 9ης Ιουνίου 2020, ο εισαγγελέας περιφέρειας διέταξε την εγγραφή αναγκαστικής υποθήκης επί ακινήτου το οποίο ανήκει από κοινού στον Μ.Μ και τη σύζυγό του ως ασφάλεια λόγω επικείμενης επιβολής σε αυτόν χρηματικής ποινής και υποχρέωσης καταβολής των δικαστικών εξόδων. Ο Μ.Μ. προσέβαλε τη διάταξη αυτή.

36. Λαμβανομένης υπόψη της απόφασης του πειθαρχικού τμήματος, ο πρόεδρος του Sąd Okręgowy w Warszawie (περιφερειακού δικαστηρίου Βαρσοβίας) διέταξε²² τον πρόεδρο του τμήματος στη σύνθεση του οποίου μετείχε ο δικαστής Ι.Τ. να τροποποιήσει τη σύνθεση του δικαστικού σχηματισμού σε όλες τις υποθέσεις²³ που είχαν αρχικά ανατεθεί στον δικαστή αυτόν²⁴. Ο πρόεδρος του τμήματος αυτού ανέθεσε εκ νέου τις υποθέσεις που είχαν αρχικά ανατεθεί στον δικαστή Ι.Τ. Μετά την ανωτέρω εκ νέου ανάθεση, το αιτούν δικαστήριο υπέβαλε στο Δικαστήριο ορισμένα προδικαστικά ερωτήματα.

37. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, σύμφωνα με την απόφαση Simpson²⁵, κάθε δικαστήριο πρέπει να εξετάζει αυτεπαγγέλτως το αν αποτελεί ανεξάρτητο, αμερόληπτο και προηγουμένως νομίμως συσταθέν δικαστήριο. Διατηρεί αμφιβολίες ως προς το αν αποτελεί «δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως» καθόσον η μεταβολή της σύνθεσής του με διάταξη του προέδρου του Sąd Okręgowy w Warszawie (περιφερειακού δικαστηρίου Βαρσοβίας) μετά την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του δικαστή Ι.Τ. ήταν άμεσο αποτέλεσμα της απόφασης του πειθαρχικού τμήματος. Λόγω των «διαρθρωτικών χαρακτηριστικών» του, το τμήμα αυτό δεν αποτελεί «δικαστήριο» σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο ή το δίκαιο της Ένωσης. Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι μόνο ο πραγματικός έλεγχος της απόφασης του πειθαρχικού τμήματος θα

²² Νομική βάση της διάταξης αυτής, της 24ης Νοεμβρίου 2020, αποτέλεσε το άρθρο 47b, παράγραφοι 1 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων.

²³ Εξαιρουμένης της υπόθεσης VIII K 105/17.

²⁴ Εξαιρουμένης της υπόθεσης VIII K 105/17, βάσει της οποίας υποβλήθηκε αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-615/20.

²⁵ Απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Επανεξέταση Simpson κατά Συμβουλίου και ΗΓ κατά Επιτροπής (C-542/18 RX-II και C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, σκέψη 57 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία) (στο εξής: απόφαση Simpson).

του δώσει τη δυνατότητα να εκτιμήσει το αν αποτελεί δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως και αν μπορεί να αποφανθεί επί της διαφοράς που έχει επιληφθεί. Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι η έκδοση απόφασης από σχηματισμό στον οποίο μετείχε πρόσωπο που δεν νομιμοποιείται μπορεί να προσβάλει το δικαίωμα των διαδίκων σε δικαστήριο και να οδηγήσει στην ακύρωση της απόφασής του κατ' έφεση²⁶ είτε λόγω κακής σύνθεσης του δικαστηρίου²⁷ είτε λόγω παράβασης του δικαίου της Ένωσης.

38. Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι η εκτίμηση του αν συμμορφώνεται με την απαίτηση του προηγουμένως νομίμως συσταθέντος δικαστηρίου επιβάλλει την εξέταση της δεσμευτικής ισχύος της απόφασης του πειθαρχικού τμήματος. Τόσο η εθνική νομοθεσία όσο και η νομολογία του Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικού Δικαστηρίου), σύμφωνα με την οποία τα εθνικά δικαστήρια δεν μπορούν να ελέγξουν τον διορισμό δικαστή, συμπεριλαμβανομένης της νομιμότητας του ρόλου του Προέδρου της Δημοκρατίας της Πολωνίας²⁸ και του KRS στη διαδικασία διορισμού²⁹, απαγορεύουν την πραγματοποίηση της εξέτασης αυτής. Επιπλέον, η πραγματοποίηση ενός τέτοιου είδους ελέγχου θεωρείται πειθαρχικό παράπτωμα. Το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες σχετικά με το αν το δίκαιο της Ένωσης αντιτίθεται σε μια τέτοιου είδους εθνική νομοθεσία και στην προαναφερθείσα νομολογία του Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικού Δικαστηρίου).

39. Το αιτούν δικαστήριο διατηρεί επίσης επιφυλάξεις σχετικά με το αν δεσμεύεται από την απόφαση του πειθαρχικού τμήματος και τις ενδεχόμενες συνέπειές της στη σύνθεσή του, συμπεριλαμβανομένων των έννομων αποτελεσμάτων της αναστολής της άσκησης των καθηκόντων του δικαστή Ι.Τ. Το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως τονίσει τη σημασία της «αρχής του δεδικασμένου» τόσο στην έννομη τάξη της Ένωσης όσο και σε εκείνη των κρατών μελών της. Προς διασφάλιση τόσο της σταθερότητας του δικαίου και των εννόμων σχέσεων όσο και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, επιβάλλεται να μην μπορεί να τεθεί ζήτημα κύρους των δικαστικών αποφάσεων που έχουν καταστεί αμετάκλητες. Ως εκ τούτου, το δίκαιο της Ένωσης δεν επιβάλλει στα εθνικά δικαστήρια να μην εφαρμόζουν τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες που προσδίδουν ισχύ δεδικασμένου σε δικαστική απόφαση, έστω και αν τούτο θα καθιστούσε δυνατή την άρση εσωτερικής κατάστασης μη συνάδουσας προς το δίκαιο της Ένωσης³⁰.

40. Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι λόγω της φύσης του πειθαρχικού τμήματος η απόφασή του της 18ης Νοεμβρίου 2020 δεν αποτελεί «δικαστική απόφαση» καθόσον ο όρος αυτός αφορά μόνο τις αποφάσεις οργάνου που πληροί τις απαιτήσεις της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης. Η δυνατότητα του πειθαρχικού τμήματος να αναστέλλει την άσκηση των καθηκόντων δικαστή –στην πράξη επ' αόριστον– ουδόλως διασφαλίζει τη σταθερότητα του δικαίου και των εννόμων σχέσεων και ασφαλώς δεν συμβάλλει στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται σχετικά με το αν η υποχρέωση άρνησης αναγνώρισης δεσμευτικής ισχύος στις αποφάσεις του πειθαρχικού τμήματος έχει εφαρμογή και στις αποφάσεις των άλλων κρατικών οργάνων όπως ο Υπουργός Δικαιοσύνης, ο εισαγγελέας, οι πρόεδροι των δικαστηρίων και το Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικό

²⁶ Από το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο).

²⁷ Βλ. άρθρο 439, παράγραφος 1, σημεία 1 και 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 523, παράγραφος 1, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

²⁸ Στο εξής: Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

²⁹ Βλ. απόφαση TK, της 4ης Μαρτίου 2020 (υπόθεση P 22/19), και διάταξη TKz, της 20ής Απριλίου 2020 (υπόθεση U 1/20).

³⁰ Απόφαση της 2ας Απριλίου 2020, CRPNPAC και Vueling Airlines (C-370/17 και C-37/18, EU:C:2020:260, σκέψεις 88 και 89 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

Δικαστήριο). Συνεπώς, ζητεί να διευκρινιστεί το αν η αδικαιολόγητη απαγόρευση στον δικαστή, κατά του οποίου έχει χορηγηθεί άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης, να μετάσχει στον δικάζοντα σχηματισμό συνιστά παράβαση του δικαίου της Ένωσης.

41. Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Sąd Okręgowy w Warszawie (περιφερειακό δικαστήριο Βαρσοβίας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Έχει το δίκαιο της Ένωσης, και ειδικότερα το άρθρο 2 ΣΕΕ και η εκεί κατοχυρούμενη αξία του κράτους δικαίου, το άρθρο 19, παράγραφος 1, [δεύτερο εδάφιο,] ΣΕΕ καθώς και οι αρχές της υπεροχής, της καλόπιστης συνεργασίας και της ασφάλειας δικαίου, την έννοια ότι αντιτίθεται στη νομοθετική ρύθμιση κράτους μέλους, όπως το άρθρο 41b, παράγραφοι 1 και 3, του [τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων], κατά την οποία ο πρόεδρος δικαστηρίου δύναται –ενεργώντας αυτοτελώς και χωρίς η κρίση του να υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο– να λάβει απόφαση περί μεταβολής της σύνθεσης του δικαστηρίου, κατόπιν χορήγησης άδειας εκ μέρους οργάνου, όπως το πειθαρχικό τμήμα, για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή που είχε αρχικώς τοποθετηθεί στη σύνθεση του δικαστηρίου (του δικαστή του περιφερειακού δικαστηρίου Ι.Τ.), άδειας η οποία συνοδεύεται από διαταγή υποχρεωτικής αναστολής της άσκησης των καθηκόντων του εν λόγω δικαστή, πράγμα που συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την απαγόρευση συμμετοχής του συγκεκριμένου δικαστή σε σχηματισμούς που δικάζουν υποθέσεις που του είχαν ανατεθεί, περιλαμβανομένων και των υποθέσεων που του είχαν ανατεθεί πριν τη χορήγηση της προαναφερθείσας άδειας;
- 2) Έχει το δίκαιο της Ένωσης, και ειδικότερα οι διατάξεις που μνημονεύονται στο πρώτο ερώτημα, την έννοια ότι αντιτίθεται σε:
- α) νομοθετική ρύθμιση κράτους μέλους, όπως το άρθρο 42a, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 107, παράγραφος 1, σημείο 3, του [τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων], η οποία απαγορεύει στα εθνικά δικαστήρια να εκτιμήσουν –στο πλαίσιο ελέγχου του κατά πόσον ένα δικαστήριο πληροί την απαίτηση περί δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως– αν η άδεια του πειθαρχικού τμήματος για την οποία γίνεται λόγος στο πρώτο ερώτημα έχει δεσμευτική ισχύ και αν συντρέχουν οι απαιτούμενες για τη χορήγησή της νόμιμες προϋποθέσεις, οι οποίες έχουν ως άμεση συνέπεια τη μεταβολή της σύνθεσης του δικαστηρίου, και η οποία προβλέπει παράλληλα ότι η απόπειρα τέτοιου ελέγχου επισύρει την πειθαρχική ευθύνη του δικαστή;
- β) νομολογία εθνικού δικαιοδοτικού οργάνου, όπως το Συνταγματικό Δικαστήριο, από την οποία προκύπτει ότι οι πράξεις των εθνικών αρχών, όπως είναι ο [Πρόεδρος της Δημοκρατίας] και το [KRS], σχετικά με τον διορισμό προσώπων σε όργανο όπως το πειθαρχικό τμήμα εκφεύγουν του δικαστικού ελέγχου, ακόμη και υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης, ανεξαρτήτως της σοβαρότητας και του βαθμού παραβίασης, και ότι η πράξη διορισμού προσώπου σε θέση δικαστή είναι οριστική και απρόσβλητη;
- 3) Έχει το δίκαιο της Ένωσης, και ειδικότερα οι διατάξεις που μνημονεύονται στο πρώτο ερώτημα, την έννοια ότι αντιτίθεται στην αναγνώριση δεσμευτικής ισχύος στην άδεια που αναφέρεται στο πρώτο ερώτημα, ιδίως όσον αφορά την αναστολή άσκησης των καθηκόντων του δικαστή, εφόσον αυτή έχει χορηγηθεί από όργανο όπως το πειθαρχικό τμήμα, με αποτέλεσμα:

- α) όλες οι κρατικές αρχές (συμπεριλαμβανομένου του αιτούντος δικαστηρίου, καθώς και τα όργανα που είναι αρμόδια για τον καθορισμό και τη μεταβολή της σύνθεσης εθνικού δικαστηρίου, ειδικότερα ο πρόεδρος του εν λόγω δικαστηρίου) να υποχρεούνται να μη λάβουν υπόψη την εν λόγω άδεια και να επιτρέψουν στον δικαστή του εθνικού δικαστηρίου ως προς τον οποίο έχει χορηγηθεί η άδεια αυτή να μετέχει στον δικαστικό σχηματισμό του οικείου δικαστηρίου,
- β) το δικαστήριο στη σύνθεση του οποίου δεν μετέχει ο δικαστής που είχε αρχικώς οριστεί για να εκδικάσει συγκεκριμένη υπόθεση –εκ μόνου του γεγονότος ότι η προαναφερθείσα άδεια αφορά τον εν λόγω δικαστή– να μην αποτελεί δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως και να μην μπορεί ως εκ τούτου να αποφανθεί, ως “δικαστήριο”, επί ζητημάτων σχετικών με την εφαρμογή ή την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης;
- 4) Έχει σημασία για την απάντηση στα προηγούμενα ερωτήματα το γεγονός ότι το πειθαρχικό τμήμα και το Συνταγματικό Δικαστήριο δεν διασφαλίζουν αποτελεσματική δικαστική προστασία λόγω έλλειψης ανεξαρτησίας και διαπιστωθεισών παραβάσεων των κανόνων περί διορισμού των μελών τους;»

IV. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

42. Με απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2021, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου διέταξε τη συνεκδίκαση των υποθέσεων C-615/20 και C-671/20 προς διευκόλυνση της γραπτής και της προφορικής διαδικασίας καθώς και προς έκδοση κοινής απόφασης.

43. Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε την εφαρμογή της ταχείας διαδικασίας για τις αιτήσεις προδικαστικής απόφασης στις υποθέσεις C-615/20 και C-671/20 σύμφωνα με το άρθρο 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας. Με αποφάσεις της 9ης Δεκεμβρίου 2020 και της 21ης Ιανουαρίου 2021, αντιστοίχως, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου απέρριψε τα αιτήματα αυτά. Ωστόσο, αποφασίστηκε η εκδίκασή τους κατά προτεραιότητα σύμφωνα με το άρθρο 53, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας.

44. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν ο ΥΡ, ο εισαγγελέας περιφέρειας, η Βελγική, η Δανική, η Ολλανδική, η Πολωνική, η Φινλανδική και η Σουηδική Κυβέρνηση καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Με εξαίρεση τον ΥΡ, όλοι οι προαναφερθέντες μετέχοντες στη διαδικασία αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου κατά την επ’ ακροατηρίου συζήτηση που διεξήχθη στις 28 Ιουνίου 2022.

V. Ανάλυση

A. Επί του παραδεκτού

45. Ο περιφερειακός εισαγγελέας και η Πολωνική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα είναι απαράδεκτα. Δεδομένου ότι δεν υφίσταται σύνδεσμος μεταξύ των ζητημάτων που τίθενται στην υπόθεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου και των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης των οποίων ζητεί την ερμηνεία, η απάντηση στα ερωτήματα αυτά δεν είναι αναγκαία ώστε το δικαστήριο αυτό να αποφανθεί επί των υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιόν

του³¹. Η Πολωνική Κυβέρνηση προσθέτει ότι ακόμη και αν το Δικαστήριο επιτρέψει στο αιτούν δικαστήριο να μη λάβει υπόψη την απόφαση του πειθαρχικού τμήματος, καμία διάταξη του πολωνικού δικαίου δεν καθιστά δυνατή την αντικατάσταση του δικαστή στον οποίο ανατέθηκε η υπόθεση ή τη μεταφορά της εκδίκασης των υποθέσεων αυτών σε άλλο δικαστή.

46. Η Επιτροπή και η Σουηδική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτές καθόσον η απάντηση του Δικαστηρίου είναι απαραίτητη προκειμένου ο σχηματισμός του αιτούντος δικαστηρίου να έχει τη δυνατότητα να επιλύσει *in limine litis* αν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί των ποινικών διώξεων στην κύρια διαδικασία.

47. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα που τίθενται από εθνικά δικαστήρια θεωρούνται κατά τεκμήριο λυσιτελή. Το Δικαστήριο δύναται να αρνηθεί να αποφανθεί επί των ερωτημάτων αυτών μόνον οσάκις είναι πρόδηλο ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κυρίας δίκης, οσάκις το ζήτημα είναι υποθετικού χαρακτήρα ή ακόμη σε περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά ή νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν³².

48. Τόσο από το γράμμα όσο και από την οικονομία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ προκύπτει ότι η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής προϋποθέτει ότι εκκρεμεί πράγματι διαφορά ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, στο πλαίσιο της οποίας αυτά καλούνται να εκδώσουν απόφαση που θα λαμβάνει υπόψη την εκδοθείσα από το Δικαστήριο προδικαστική απόφαση. Ο δικαιολογητικός λόγος της προδικαστικής παραπομπής δεν έγκειται στη διευκόλυνση της διατύπωσης συμβουλευτικών γνώμων επί γενικών ή υποθετικών ζητημάτων, αλλά στην ανάγκη επίλυσης μιας ένδικης διαφοράς³³. Το Δικαστήριο έχει ήδη τονίσει ότι η απάντηση σε προδικαστικά ερωτήματα ενδέχεται να είναι αναγκαία προκειμένου να παρασχεθεί στα αιτούντα δικαστήρια μια ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης η οποία θα καθιστά δυνατή την επίλυση δικονομικών ζητημάτων του εθνικού δικαίου προκειμένου να μπορέσουν να αποφανθούν επί της ουσίας των διαφορών των οποίων έχουν επιληφθεί³⁴.

49. Με τα προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου στην παρούσα διαδικασία ερωτάται αν, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών του πειθαρχικού τμήματος και ιδίως του τρόπου διορισμού των μελών του, το δίκαιο της Ένωσης αντιτίθεται σε εθνικές διατάξεις βάσει των οποίων το τμήμα αυτό μπορεί να χορηγήσει άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή με αποτέλεσμα την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο ερώτημα αυτό, ποιες είναι οι επιπτώσεις που απορρέουν σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ως προς τη νομιμότητα του δικαστικού σχηματισμού που επιλήφθηκε της ένδικης διαφοράς στην κύρια δίκη; Υπό τις περιστάσεις αυτές, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί το αν συμμορφώνεται με την απαίτηση του προηγούμενων νομίμως συσταθέντος δικαστηρίου. Δεδομένου ότι, σύμφωνα με την απόφαση Simpson³⁵, ένα δικαστήριο οφείλει να εξετάζει αν, με την εκάστοτε σύνθεσή του, συνιστά ανεξάρτητο,

³¹ Απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, *Miasto Łowicz και Prokurator Generalny* (C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψη 48). Κατά την Πολωνική Κυβέρνηση, οι ποινικές υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου αφορούν ζητήματα αμιγώς εσωτερικής φύσης επί των οποίων δεν έχουν εφαρμογή το άρθρο 47 του Χάρτη και το άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ.

³² Απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, σκέψη 20).

³³ Αποφάσεις της 8ης Σεπτεμβρίου 2010, *Winner Wetten* (C-409/06, EU:C:2010:503, σκέψη 38), και της 27ης Φεβρουαρίου 2014, *Pohotovost* (C-470/12, EU:C:2014:101, σκέψεις 28 και 29).

³⁴ Απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2021, *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim* κ.λπ. (C-748/19 έως C-754/19, EU:C:2021:931, σκέψη 48 και εκεί μνημονεύμενη νομολογία).

³⁵ Βλ. σκέψη 57.

αμερόληπτο και προηγουμένως νομίμως συσταθέν δικαστήριο, όταν ανακλύπτει επί του θέματος αυτού σοβαρή αμφιβολία, η ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης που ζητείται από αιτούν δικαστήριο είναι αναγκαία προκειμένου να δοθεί στο αιτούν δικαστήριο η δυνατότητα να επιλύσει δικονομικό ζήτημα που τίθεται *in limine litis*, προτού αποφανθεί επί της ποινικής διαδικασίας της οποίας έχει επιληφθεί³⁶.

50. Ο ισχυρισμός ότι, στην περίπτωση που η απόφαση του πειθαρχικού τμήματος θεωρηθεί αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης, το πολωνικό δίκαιο δεν επιτρέπει την αντικατάσταση του δικαστή στον οποίο έχει ανατεθεί ορισμένη υπόθεση ή τη μεταφορά της εκδίκασης των υποθέσεων αφορά την ουσία της απόφασης περί παραπομπής σχετικά με το πεδίο εφαρμογής και τα αποτελέσματα του δικαίου της Ένωσης και την υπεροχή του. Επιχειρήματα επί της ουσίας μιας υπόθεσης δεν αρκούν ώστε να κηρυχθεί απαράδεκτη αίτηση προδικαστικής αποφάσεως³⁷.

51. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Πολωνική Κυβέρνηση στηρίχθηκε στην απόφαση στην υπόθεση *Prokurator Generalny κ.λπ. (Πειθαρχικό τμήμα του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός)*³⁸ προκειμένου να υποστηρίξει το επιχείρημά της ότι οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτες. Στην απόφαση αυτή, το Δικαστήριο έκρινε ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ήταν απαράδεκτη, μεταξύ άλλων, για τον λόγο ότι τα προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ύπαρξη υπηρεσιακής σχέσης μεταξύ δικαστή και του πειθαρχικού τμήματος δεν αφορούσαν την ένδικη διαφορά που αποτελούσε το αντικείμενο της διαδικασίας ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, αλλά άλλη διαφορά. Προκειμένου να προσδιορίσει το περιεχόμενο των υποβληθέντων προδικαστικών ερωτημάτων και να δώσει κατάλληλη απάντηση, το Δικαστήριο θα έπρεπε να εξετάσει ζητήματα που υπερέβαιναν το πλαίσιο της ένδικης διαφοράς στη διαδικασία ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση αυτή αποσκοπούσε στην πραγματικότητα στην ακύρωση *erga omnes* του διορισμού του δικαστή του *Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου) παρόλο που το εθνικό δίκαιο δεν επέτρεπε την αμφισβήτηση του διορισμού δικαστή με ένδικο βοήθημα που να αποσκοπεί ευθέως στην ακύρωση του διορισμού αυτού. Όπως προκύπτει από το σημείο 49 των παρουσών προτάσεων, τούτο δεν ισχύει εν προκειμένω.

52. Συνεπώς, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει τις ενστάσεις απαραδέκτου των προδικαστικών ερωτημάτων που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο.

B. Επί της ουσίας

1. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

53. Το αντικείμενο της διαδικασίας λόγω παραβάσεως³⁹ στην υπόθεση *C-204/21, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία και ιδιωτική ζωή των δικαστών)*⁴⁰, συμπίπτει εν μέρει με την παρούσα διαδικασία έκδοσης προδικαστικής αποφάσεως. Παρόλο που η διαδικασία λόγω παραβάσεως και η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αποτελούν διαφορετικές διαδικασίες με διακριτές

³⁶ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2021, *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim κ.λπ. (C-748/19 έως C-754/19, EU:C:2021:931, σκέψη 49)*. Βλ., επίσης, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, *W.Ż. (Τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός) (C-487/19, EU:C:2021:798, σκέψεις 93 και 94)*.

³⁷ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2021, *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim κ.λπ. (C-748/19 έως C-754/19, EU:C:2021:931, σκέψη 54 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία)*.

³⁸ Απόφαση της 22ας Μαρτίου 2022 (*C-508/19, EU:C:2022:201, σκέψεις 60 έως 71*).

³⁹ Κατά το άρθρο 258 ΣΛΕΕ.

⁴⁰ ΕΕ 2021, C 252, σ. 9.

έννομες συνέπειες⁴¹, θα παραπέμψω, όπου ενδείκνυται, στις προτάσεις μου στην ανωτέρω διαδικασία λόγω παραβάσεως που θα δημοσιευθούν την ίδια ημέρα με τις παρούσες προτάσεις. Ειδικότερα, στα σημεία 46 έως 60 των προτάσεών μου στην υπόθεση C-204/21, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία και ιδιωτική ζωή των δικαστών), περιλαμβάνονται οι ευρέως αποδεκτοί νομικοί κανόνες που θεωρώ ότι ασκούν επιρροή στην επίλυση της υπό κρίση διαδικασίας.

2. Επί του πρώτου, του δευτέρου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-615/20

54. Με το πρώτο, το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-615/20 αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2 ΣΕΕ, το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και το άρθρο 47 του Χάρτη έχουν εφαρμογή σε περιπτώσεις που καθιστούν δυνατή, μεταξύ άλλων, την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών και βοηθών δικαστών, τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψή) τους, την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων τους και την υποχρεωτική μείωση των αποδοχών τους. Εάν τούτο ισχύει, έχουν οι διατάξεις αυτές την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνικούς κανόνες που παρέχουν στο πειθαρχικό τμήμα αρμοδιότητα να αποφανθεί επί των υποθέσεων αυτών σε πρώτο και δεύτερο βαθμό δεδομένου ότι ορισμένα χαρακτηριστικά του τμήματος αυτού, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου διορισμού των μελών του, δημιουργούν αμφιβολίες ως προς το αν αποτελεί «δικαστήριο» για τους σκοπούς του άρθρου 47 του Χάρτη;

55. Η εξέταση των ζητημάτων αυτών επιβάλλει αρχικά την εκτίμηση της σημασίας του άρθρου 47 του Χάρτη στο πλαίσιο των υποθέσεων C-615/20 και C-671/20. Κατά πάγια νομολογία, ένα πρόσωπο που επικαλείται το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη σε συγκεκριμένη περίπτωση, πρέπει να επικαλείται δικαιώματα ή ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή να υπόκειται σε ποινική δίωξη που συνιστά εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη. Από τις αποφάσεις περί παραπομπής στις υποθέσεις C-615/20 και C-671/20 δεν προκύπτει ότι ο ΥΡ ή ο Μ.Μ. επικαλούνται δικαίωμα που απονέμεται σε αυτούς από διάταξη του δικαίου της Ένωσης ή ότι υπόκεινται σε ποινική δίωξη που συνιστά εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Υπό τις περιστάσεις αυτές, το άρθρο 47 του Χάρτη δεν έχει εφαρμογή στις υποθέσεις της κύριας δίκης. Ωστόσο, δεδομένου ότι το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ επιβάλλει σε όλα τα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται, στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, η αποτελεσματική δικαστική προστασία⁴², κατά την έννοια, ιδίως, του άρθρου 47 του Χάρτη, οποιαδήποτε ερμηνεία της πρώτης διάταξης πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη την ερμηνεία της δεύτερης⁴³.

56. Δεύτερον, θα εξετάσω τη σημασία δύο διατάξεων ασφαλιστικών μέτρων σε δύο διαδικασίες λόγω παραβάσεως κατά της Δημοκρατίας της Πολωνίας. Με τη διάταξη της 8ης Απριλίου 2020 ανεστάλησαν ορισμένες δραστηριότητες του πειθαρχικού τμήματος. Στις παρούσες αιτήσεις

⁴¹ Δεν πρέπει να δοθεί έμφαση στις διαφορετικές επιπτώσεις των αποφάσεων του Δικαστηρίου σύμφωνα με τα άρθρα 258 και 267 ΣΛΕΕ. Για παράδειγμα, στην απόφαση της 10ης Μαρτίου 2022, *Grossmania* (C-177/20, EU:C:2022:175), το Δικαστήριο προσφάτως περιέγραψε τις συνδυαστικές επιπτώσεις που μπορεί να έχουν οι αποφάσεις του βάσει αμφότερων των διαδικασιών.

⁴² Δεν αμφισβητείται ότι το αιτούν δικαστήριο, ως δικαστήριο κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης, ενεργεί στο πλαίσιο της πολωνικής έννομης τάξης «στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης» σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και, συνεπώς, πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, *W.Ż.* (Τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός) (C-487/19, EU:C:2021:798, σκέψη 106 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁴³ Απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, *RS* (Αποτελέσματα των αποφάσεων συνταγματικού δικαστηρίου) (C-430/21, EU:C:2022:99, σκέψεις 34 έως 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

προδικαστικής αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο διατυπώνει επιφυλάξεις σχετικά με το αν, υπό το πρίσμα της διάταξης στην υπόθεση αυτή, το πειθαρχικό τμήμα θα μπορούσε να επιληφθεί υποθέσεων στο πλαίσιο των οποίων ζητείται η χορήγηση άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή και για την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του. Υπέβαλε επίσης ορισμένα προδικαστικά ερωτήματα που αφορούν τη σημασία της αναστολής όπως διατάχθηκε για την παρούσα διαδικασία⁴⁴.

57. Το διατακτικό της διάταξης της 8ης Απριλίου 2020 επιβάλλει την αναστολή ορισμένων δραστηριοτήτων που πραγματοποιούσε το πειθαρχικό τμήμα βάσει συγκεκριμένων διατάξεων⁴⁵ του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Οι διατάξεις αυτές αποτελούσαν τη νομική βάση της αρμοδιότητας του πειθαρχικού τμήματος να αποφαινεται στο πλαίσιο πειθαρχικών διαδικασιών κατά δικαστών. Διαφέρουν παντελώς από τη νομική βάση της αρμοδιότητας του πειθαρχικού τμήματος να χορηγεί άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών, τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψη) τους, την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων τους και τη μείωση των αποδοχών τους, ήτοι το αντικείμενο των διαδικασιών στο πλαίσιο των οποίων υποβλήθηκαν οι παρούσες αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως⁴⁶. Συνεπώς, θεωρώ ότι η διάταξη της 8ης Απριλίου 2020 δεν ασκεί επιρροή στα ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν εν προκειμένω⁴⁷.

58. Αντιθέτως, η διάταξη της Αντιπροέδρου του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 2021 στην υπόθεση C-204/21 R, Επιτροπή κατά Πολωνίας⁴⁸, φαίνεται να έχει σημασία. Το διατακτικό της επιβάλλει στη Δημοκρατία της Πολωνίας, μεταξύ άλλων, να αναστείλει την εφαρμογή του άρθρου 27, παράγραφος 1, σημείο 1α, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και των διατάξεων του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων που παρείχαν στο πειθαρχικό τμήμα την αρμοδιότητα να αποφαινεται επί αιτήσεων παροχής άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών ή βοηθών δικαστών⁴⁹. Η διάταξη αυτή επιβάλλει επίσης στη Δημοκρατία της Πολωνίας να αναστείλει τα αποτελέσματα όλων των αποφάσεων τις οποίες είχε ήδη εκδώσει το πειθαρχικό τμήμα βάσει των ανωτέρω διατάξεων και να μην παραπέμψει υποθέσεις που εκκρεμούσαν ενώπιόν του σε δικαστήριο που δεν είναι ανεξάρτητο⁵⁰.

59. Προς διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της διάταξης της 14ης Ιουλίου 2021, στις 27 Οκτωβρίου 2021 ο Αντιπρόεδρος του Δικαστηρίου διέταξε τη Δημοκρατία της Πολωνίας να καταβάλλει χρηματική ποινή ύψους 1 000 000 ευρώ ημερησίως, από την ημερομηνία κοινοποίησης της διάταξης αυτής και έως ότου το εν λόγω κράτος μέλος συμμορφωθεί προς τις

⁴⁴ Βλ. ερώτημα 1γ) και ερώτημα 3στ) στην υπόθεση C-615/20.

⁴⁵ Δηλαδή το άρθρο 3, παράγραφος 5, το άρθρο 27 και το άρθρο 73, παράγραφος 1, του νόμου αυτού. Σύμφωνα με τη διάταξη της 8ης Απριλίου 2020, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποχρεώθηκε να μη διαβιβάσει τις εκκρεμείς ενώπιον του πειθαρχικού τμήματος υποθέσεις σε δικαστικό σχηματισμό ο οποίος δεν πληρούσε τις απαιτήσεις ανεξαρτησίας που καθορίστηκαν, μεταξύ άλλων, με την απόφαση Α. Κ.

⁴⁶ Βλ. άρθρο 27, παράγραφος 1, σημείο 1α, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και άρθρο 80, άρθρο 110, παράγραφος 2α, και άρθρο 129 του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων.

⁴⁷ Σε κάθε περίπτωση, η αναστολή τερματίστηκε με την έκδοση της απόφασης της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών) (C-791/19, EU:C:2021:596) (στο εξής: απόφαση για το πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών). Η διαπίστωση ότι η Πολωνική Κυβέρνηση δεν είχε εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, καθόσον δεν διασφάλισε την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του πειθαρχικού τμήματος, και ιδίως τα κριτήρια στα οποία στηρίχθηκε στο Δικαστήριο προκειμένου να καταλήξει στη διαπίστωση αυτή έχουν ιδιαίτερη σημασία για την παρούσα διαδικασία. Βλ., επίσης, απόφαση Α. Κ.

⁴⁸ Διάταξη της Αντιπροέδρου του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-204/21 R, EU:C:2021:593) (στο εξής: διάταξη της 14ης Ιουλίου 2021).

⁴⁹ Αμέσως και έως την έκδοση της απόφασης με την οποία θα περατωθεί η εκδίκαση της υπόθεσης C-204/21, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία και ιδιωτική ζωή των δικαστών).

⁵⁰ Όπως ορίζεται στην απόφαση Α. Κ.

υποχρεώσεις που υπέχει από τη διάταξη της 14ης Ιουλίου 2021 ή άλλως, έως την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης με την οποία θα περατωθεί η εκδίκαση της υπόθεσης C-204/21, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία και ιδιωτική ζωή των δικαστών)⁵¹.

60. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή επιβεβαίωσε⁵² ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας δεν της γνωστοποίησε κάποιο μέτρο που έλαβε το εν λόγω κράτος μέλος προκειμένου να συμμορφωθεί με τη διάταξη της 14ης Ιουλίου 2021. Η Επιτροπή πρόσθεσε ότι, μετά την έκδοση της διάταξης αυτής, ο δικαστής I.T. έπρεπε να επανατοποθετηθεί στη θέση του από τις 14 Ιουλίου 2021 έως την έκδοση της απόφασης στην υπόθεση C-204/21, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία και ιδιωτική ζωή των δικαστών).

61. Τρίτον, η Πολωνική Κυβέρνηση επισήμανε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι το πειθαρχικό τμήμα καταργήθηκε με τον ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (νόμο περί τροποποίησης του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ορισμένων άλλων νόμων), της 9ης Ιουνίου 2022 (Dz. U. του 2022, θέση 1259) (στο εξής: νόμος της 9ης Ιουνίου 2022). Έκτοτε, ένας δικαστής μπορεί να προσβάλει την αμετάκλητη απόφαση του πειθαρχικού τμήματος με την οποία χορηγείται άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης εναντίον του ενώπιον του νεοσυσταθέντος Izba Odwoławcza Zawodowej (τμήματος επαγγελματικής ευθύνης) του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) (στο εξής: τμήμα επαγγελματικής ευθύνης).

62. Σύμφωνα με το άρθρο 8 του νόμου της 9ης Ιουνίου 2022, μετά την έναρξη ισχύος⁵³, το πειθαρχικό τμήμα καταργείται και γίνεται σύσταση του τμήματος επαγγελματικής ευθύνης. Το τμήμα επαγγελματικής ευθύνης πρέπει να επιληφθεί όλων των υποθέσεων που εκκρεμούσαν ενώπιον του πειθαρχικού τμήματος στις 15 Ιουλίου 2022. Σύμφωνα με το άρθρο 18 του νόμου της 9ης Ιουνίου 2022, ένας δικαστής μπορεί, εντός έξι μηνών από την έναρξη ισχύος του, να προσφύγει ενώπιον του τμήματος επαγγελματικής ευθύνης για τη συνέχιση της διαδικασίας που αφορά απόφαση του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) με την οποία χορηγήθηκε άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης εναντίον του και η οποία εκδόθηκε από δικαστικό σχηματισμό στον οποίο μετείχε δικαστής του πειθαρχικού τμήματος.

63. Παρά την κατάργηση του πειθαρχικού τμήματος, ο δικαστής I.T. εξακολουθεί να τελεί σε αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο μολονότι έχει τη δυνατότητα⁵⁴ να προσφύγει ενώπιον του τμήματος επαγγελματικής ευθύνης με σκοπό την προσβολή της απόφασης του πειθαρχικού τμήματος. Συνεπώς, τα προδικαστικά ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου εξακολουθούν να έχουν σημασία. Προκειμένου να εξετάσει τη νομιμότητα της αναστολής της άσκησης των καθηκόντων του δικαστή I.T., είναι απαραίτητο να εξεταστεί τόσο το αν το πειθαρχικό τμήμα συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του άρθρου 2 ΣΕΕ και του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, όσο και οι επιπτώσεις της ενδεχόμενης μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις αυτές στη σύνθεση του αιτούντος δικαστηρίου.

⁵¹ Διάταξη του Αντιπροέδρου του Δικαστηρίου της 27ης Οκτωβρίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-204/21 R, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2021:878).

⁵² Χωρίς η Πολωνική Κυβέρνηση να αντιλέξει.

⁵³ Υπό την επιφύλαξη της εξακρίβωσης από το αιτούν δικαστήριο, ο νόμος αυτός τέθηκε σε ισχύ στις 15 Ιουλίου 2022.

⁵⁴ Προκειμένου, για παράδειγμα, να αρθεί η αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του.

64. Υπό την επιφύλαξη της εξακρίβωσης από το αιτούν δικαστήριο, από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, παρά το γεγονός ότι το πειθαρχικό τμήμα εξέδωσε απόφαση σε δεύτερο βαθμό, σύμφωνα με το πολωνικό δίκαιο, ο δικαστής I.T. μπορεί πλέον να αμφισβητήσει το κύρος της. Φαίνεται επίσης ότι η απόφαση του πειθαρχικού τμήματος δεν έχει πλέον ισχύ δεδικασμένου.

65. Όσον αφορά το πρώτο, το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-615/20, παρόλο που η οργάνωση της δικαιοσύνης στα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων που διέπουν την ποινική διαδικασία κατά δικαστών, εμπίπτει στην αρμοδιότητά τους, η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής πρέπει να συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης. Στην περίπτωση που ένα κράτος μέλος προβλέπει συγκεκριμένους κανόνες που διέπουν τις ποινικές διαδικασίες κατά δικαστών⁵⁵, οι κανόνες αυτοί πρέπει –σύμφωνα με την απαίτηση περί πρόσβασης σε ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως και για να μη δημιουργείται στους πολίτες οποιαδήποτε εύλογη αμφιβολία ως προς τη θωράκιση των δικαστών απέναντι σε εξωτερικούς παράγοντες, και ιδίως απέναντι στην άσκηση, εκ μέρους της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας, άμεσων ή έμμεσων επιρροών δυνάμενων να κατευθύνουν τις αποφάσεις τους– να δικαιολογούνται από αντικειμενικές και επαληθεύσιμες επιτακτικές ανάγκες που άπτονται της ορθής απονομής της δικαιοσύνης. Οι κανόνες αυτοί πρέπει, όπως και οι κανόνες σχετικά με την πειθαρχική ευθύνη των δικαστών, να καθιερώνουν τις αναγκαίες εγγυήσεις ώστε οι ποινικές διαδικασίες να μη χρησιμοποιούνται ως σύστημα πολιτικού ελέγχου του έργου των δικαστών αυτών και να διασφαλίζουν πλήρως τον σεβασμό των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη⁵⁶.

66. Σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα δικαστήρια τα οποία δύνανται να αποφαινούνται επί της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης πληρούν τις απαιτήσεις περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας⁵⁷. Από την ίδια τη φύση τους οι υποθέσεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του πειθαρχικού τμήματος βάσει του άρθρου 80, του άρθρου 110, παράγραφος 2α, και του άρθρου 129 του τροποποιηθέντος νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων και του άρθρου 27, παράγραφος 1, σημείο 1α, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου⁵⁸ έχουν άμεση, ευθεία και σημαντική επίπτωση επί του καθεστώτος και της άσκησης των καθηκόντων των δικαστών⁵⁹. Συνεπώς, τα μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει των ανωτέρω διατάξεων του πολωνικού δικαίου σε σχέση με τους δικαστές των πολωνικών δικαστηρίων που δύνανται να αποφαινούνται επί της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης πρέπει να μπορούν να ελεγχθούν από όργανο το οποίο πληροί το ίδιο τις απαιτήσεις της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ⁶⁰. Δεδομένου ότι το πειθαρχικό τμήμα ήταν αρμόδιο να εφαρμόσει τις προαναφερθείσες διατάξεις του πολωνικού δικαίου, πρέπει να παρέχει όλες τις αναγκαίες εγγυήσεις όσον αφορά την ανεξαρτησία, την αμεροληψία και την προηγούμενη σύστασή του κατά τον νόμο ώστε να

⁵⁵ Όπως επισήμαναν η Πολωνική Κυβέρνηση και η Επιτροπή με τις παρατηρήσεις τους, ελλείπει κανόνων της Ένωσης επί του ζητήματος αυτού, εναπόκειται στα κράτη μέλη να καθορίσουν το αν ορισμένες πράξεις ενός δικαστή έχουν ποινικό ή πειθαρχικό χαρακτήρα. Συνεπώς, το δίκαιο της Ένωσης δεν αντιτίθεται καταρχήν σε διάταξη όπως το άρθρο 181 του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας, το οποίο προβλέπει την άρση της ασυλίας δικαστή και την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του από νομίμως συσταθέν δικαστήριο. Βλ. ερώτημα 2 στην υπόθεση C-615/20.

⁵⁶ Απόφαση της 18ης Μαΐου 2021, *Asociația «Forumul Judecătorilor din România»* κ.λπ. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 και C-397/19, EU:C:2021:393, σκέψεις 210 έως 213). Βλ. ερώτημα 2α) στην υπόθεση C-615/20.

⁵⁷ Πρβλ. απόφαση της 2ας Μαρτίου 2021, *A.B.* κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο – Προσφυγές) (C-824/18, EU:C:2021:153, σκέψη 112 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁵⁸ Τα οποία αφορούν τη χορήγηση άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών ή βοηθών δικαστών ή την προσωρινή αναστολή της άσκησης των καθηκόντων τους, το εργατικό δίκαιο και το δίκαιο κοινωνικής ασφάλισης που αφορά τους δικαστές του *Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και την υποχρεωτική συνταξιοδότηση των δικαστών αυτών.

⁵⁹ Βλ., επίσης, διάταξη της 14ης Ιουλίου 2021 (σκέψη 81).

⁶⁰ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση για το πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών (σκέψεις 80 και 83).

αποτρέπεται κάθε κίνδυνος να χρησιμοποιούνται τα μέτρα που λαμβάνει βάσει των εν λόγω διατάξεων ως μέσο πολιτικού ελέγχου του περιεχομένου των δικαστικών αποφάσεων. Επικαλούμενο εκτενώς τους παράγοντες που είχε ήδη επισημάνει στην απόφαση Α. Κ.⁶¹, το Δικαστήριο στην απόφαση για το πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών έκρινε κατηγορηματικά, στηριζόμενο στις σκέψεις 89 έως 110 της απόφασης αυτής, ότι το πειθαρχικό τμήμα δεν πληρούσε τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας που επιβάλλονταν βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ. Το Δικαστήριο επικαλέστηκε, μεταξύ άλλων, το γεγονός ότι η σύσταση του πειθαρχικού τμήματος εκ του μηδενός με αποκλειστική αρμοδιότητα να επιλαμβάνεται ορισμένων πειθαρχικών υποθέσεων συνέπεσε με τη θέσπιση εθνικής νομοθεσίας που υποβάθμισε τη μονιμότητα και την ανεξαρτησία των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου). Με την απόφαση διαπιστώθηκε ότι σε σχέση με τα λοιπά τμήματα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), το πειθαρχικό τμήμα απολάμβανε ιδιαίτερα υψηλού βαθμού οργανωτικής, λειτουργικής και οικονομικής αυτονομίας στο πλαίσιο του δικαστηρίου αυτού. Οι αποδοχές των δικαστών του πειθαρχικού τμήματος υπερέβαιναν επίσης κατά περίπου 40 % τις αποδοχές των δικαστών των λοιπών τμημάτων του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), χωρίς καμία αντικειμενική αιτιολογία για την εν λόγω προνομιακή μεταχείριση.

67. Κατά τη σύστασή του, το πειθαρχικό τμήμα έπρεπε να αποτελείται αποκλειστικώς από νέους δικαστές διοριζόμενους από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατόπιν πρότασης του KRS⁶². Η σύνθεση του KRS μεταβλήθηκε εξ ολοκλήρου πριν τους διορισμούς αυτούς⁶³. Κατά το Δικαστήριο, τέτοιες τροποποιήσεις ενέχουν ενδεχομένως κίνδυνο, ο οποίος δεν υφίστατο μέχρι τότε στο πλαίσιο του προϊσχύσαντος τρόπου εκλογής, άσκησης αυξημένης επιρροής της νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας επί του KRS και προσβολής της ανεξαρτησίας του οργάνου αυτού. Επιπλέον, το KRS υπό τη νέα σύνθεσή του στελεχώθηκε κατόπιν σύντμησης της τετραετούς θητείας των μελών που αποτελούσαν το όργανο αυτό μέχρι τότε. Το Δικαστήριο διαπίστωσε επίσης ότι η νομοθετική μεταρρύθμιση βάσει της οποίας συγκροτήθηκε το KRS συντελέστηκε ταυτοχρόνως με τη θέσπιση του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου⁶⁴ διά του οποίου πραγματοποιήθηκε ευρύτατης κλίμακας μεταρρύθμιση του οργάνου αυτού⁶⁵.

68. Σύμφωνα με το Δικαστήριο, το σύνολο των στοιχείων αυτών προκάλεσαν στους πολίτες εύλογες αμφιβολίες ως προς τη στεγανότητα του πειθαρχικού τμήματος έναντι εξωτερικών στοιχείων, ειδικότερα δε έναντι της άμεσης ή έμμεσης άσκησης επιρροής εκ μέρους της πολωνικής νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας επ' αυτού, και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων. Οι παράγοντες αυτοί μπορούσαν να έχουν ως

⁶¹ Βλ. ερώτημα 1α) και ερώτημα 3δ) στην υπόθεση C-615/20.

⁶² Επομένως, αποκλείονταν κάθε δυνατότητα απόσπασης στο εν λόγω τμήμα δικαστών που ήδη υπηρετούν στο Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο), μολονότι τέτοιες αποσπάσεις ήταν καταρχήν επιτρεπτές.

⁶³ Είκοσι τρία από τα 25 μέλη που απαρτίζουν το KRS στη νέα του σύνθεση διορίστηκαν από την πολωνική εκτελεστική και νομοθετική εξουσία ή είναι μέλη τους. Προηγουμένως οι δικαστές επέλεξαν 15 μέλη του KRS από το δικό τους κλάδο.

⁶⁴ Ο ustawa o Sądzie Najwyższym (νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), της 8ης Δεκεμβρίου 2017 (Dz. U. του 2018, θέση 5), στην ενοποιημένη έκδοσή του που δημοσιεύτηκε στο Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej του 2019 (θέση 825).

⁶⁵ Η οποία περιελάμβανε ιδίως τη σύσταση, στο πλαίσιο του εν λόγω δικαστηρίου, δύο νέων τμημάτων, εκ των οποίων το πειθαρχικό τμήμα, καθώς και τη θέσπιση του καθεστώτος περί μείωσης του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και εφαρμογής του μέτρου αυτού στην περίπτωση των εν ενεργεία δικαστών του εν λόγω δικαστηρίου. Η πρόωρη λήξη της θητείας ορισμένων μελών του KRS και η ανασυγκρότηση του σώματος αυτού πραγματοποιήθηκαν σε πλαίσιο εντός του οποίου αναμενόταν ότι πολλές θέσεις εντός του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και ειδικότερα εντός του πειθαρχικού τμήματος θα καθίσταντο συντόμως κενές.

αποτέλεσμα να μη δίδει το πειθαρχικό τμήμα εντύπωση ανεξαρτησίας ή αμεροληψίας, με αποτέλεσμα να θίγεται η εμπιστοσύνη την οποία πρέπει να εμπνέει η δικαιοσύνη στο πλαίσιο μιας δημοκρατικής κοινωνίας και ενός κράτους δικαίου⁶⁶.

69. Η σφαιρική εξέταση της διαδικασίας διορισμού των δικαστών του πειθαρχικού τμήματος και των συνθηκών υπό τις οποίες λειτουργούσε το τμήμα αυτό δεν αποκλείει την ύπαρξη εύλογων αμφιβολιών ως προς την πιθανότητα να ασκηθεί εξωτερική πίεση στα μέλη του⁶⁷. Κατά τον χρόνο σύνταξης του παρόντος, εξακολουθούν να υφίστανται οι εύλογες αμφιβολίες ως προς την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του πειθαρχικού τμήματος που παρατίθενται στην απόφαση στην υπόθεση για το πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών και την απόφαση Α. Κ. Οι αμφιβολίες αυτές θίγουν όχι μόνον το πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών στην Πολωνία, αλλά και τους κανόνες σχετικά με τη χορήγηση άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών και βοηθών δικαστών, την στέρηση της ελευθερίας (σύλληψή) τους, την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων τους και την υποχρεωτική μείωση των αποδοχών τους.

70. Το αιτούν δικαστήριο περιέγραψε επίσης τη σύνδεση μεταξύ του Υπουργού Δικαιοσύνης της Πολωνίας και του εισαγγελέα, του Υπουργού Δικαιοσύνης της Πολωνίας και του KRS καθώς και του KRS και του πειθαρχικού τμήματος⁶⁸. Συναφώς, διατηρεί αμφιβολίες σχετικά με το αν το πειθαρχικό τμήμα ενεργεί ως τρίτος σε σχέση με τους διαδίκους στην ενώπιόν του διαδικασία⁶⁹.

71. Κατά πάγια νομολογία, η ανεξαρτησία των δικαστηρίων περιλαμβάνει δύο πτυχές. Η πρώτη, εξωτερικής φύσεως, προϋποθέτει ότι το δικαιοδοτικό όργανο ασκεί τα καθήκοντά του με αυτονομία, χωρίς να υπόκειται σε οποιαδήποτε ιεραρχική σχέση ή σχέση υπαγωγής έναντι οποιουδήποτε και χωρίς να λαμβάνει εντολές ή οδηγίες οποιασδήποτε προέλευσης, και ότι, ως εκ τούτου, προστατεύεται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις που θα μπορούσαν να θίξουν την ανεξάρτητη κρίση των μελών του και να επηρεάσουν τις αποφάσεις τους. Η δεύτερη πτυχή, εσωτερικής φύσεως, είναι παρεμφερής προς την έννοια της αμεροληψίας. Συναρτάται προς την τήρηση ίσων αποστάσεων ως προς τους διαδίκους και τα αντιπαρατιθέμενα συμφέροντά τους. Τα δικαιοδοτικά όργανα οφείλουν να τηρούν την αντικειμενικότητα και να μην έχουν οποιοδήποτε συμφέρον ως προς την επίλυση της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν τους πέραν της αυστηρής εφαρμογής των κανόνων δικαίου⁷⁰.

72. Οι αμφιβολίες του αιτούντος δικαστηρίου αφορούν τη δεύτερη πτυχή του ανεξάρτητου δικαστηρίου και την παραδοχή ότι το πειθαρχικό τμήμα, όταν αποφαινεται επί της χορήγησης αδειών για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών και επί της αναστολής της άσκησης των καθηκόντων τους, δεν είναι ανεξάρτητο και αμερόληπτο. Υπό την επιφύλαξη της εξακρίβωσης από το αιτούν δικαστήριο, ο άμεσος και έμμεσος θεσμικός σύνδεσμος που περιγράφει το δικαστήριο αυτό ότι υφίσταται μεταξύ του Πολωνού Υπουργού Δικαιοσύνης, του εισαγγελέα⁷¹, του KRS και του πειθαρχικού τμήματος, όπως επισημαίνεται στα σημεία 28 και 29 των παρουσών

⁶⁶ Το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι η εξέλιξη αυτή αποδυνάμωσε την προστασία της αξίας του κράτους δικαίου. Απόφαση για το πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών (σκέψη 112).

⁶⁷ Βλ. σημείο 212 των προτάσεων μου στην υπόθεση C-204/21, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία και ιδιωτική ζωή των δικαστών).

⁶⁸ Βλ. σημεία 28 και 29 των παρουσών προτάσεων. Βλ., επίσης, ερώτημα 3ε) στην υπόθεση C-615/20. Το Δικαστήριο έκρινε ότι ο ρόλος του KRS στη διαδικασία διορισμού των δικαστών του πειθαρχικού τμήματος είναι καθοριστικός και ότι η ανεξαρτησία του από τις πολιτικές αρχές είναι αμφισβητήσιμη με αποτέλεσμα να δημιουργούνται εύλογες αμφιβολίες ως προς την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του τμήματος αυτού. Απόφαση για το πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών (σκέψεις 101 και 108).

⁶⁹ Βλ. ερώτημα 3στ) στην υπόθεση C-615/20.

⁷⁰ Απόφαση Α. Κ. (σκέψεις 120 έως 122).

⁷¹ Βλ. σημείο 28 των παρουσών προτάσεων. Μπορεί να γίνει παραλληλισμός με την απόφαση της 27ης Μαΐου 2019, OG και PI (Public Prosecutor's Offices, Lübeck και Zwickau) (C-508/18, EU:C:2019:456, σκέψεις 73 έως 90), σχετικά με τον σύνδεσμο μεταξύ του Υπουργού Δικαιοσύνης της Γερμανίας και της εισαγγελίας όσον αφορά τον κίνδυνο ο πρώτος να δίνει εντολές στη δεύτερη σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.

προτάσεων⁷², ενισχύει τον ήδη σημαντικό κίνδυνο να μην μπορεί να θεωρηθεί το πειθαρχικό τμήμα απολύτως ουδέτερος κριτής όταν αποφαινεται επί των ζητημάτων αυτών. Οι σύνδεσμοι αυτοί μπορούν περαιτέρω να θίξουν την εμπιστοσύνη την οποία οφείλει να εμπνέει η δικαιοσύνη στο πλαίσιο μιας δημοκρατικής κοινωνίας και ενός κράτους δικαίου.

73. Συνεπώς, προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει ότι το άρθρο 2 ΣΕΕ και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, έχουν εφαρμογή σε περιπτώσεις στις οποίες ορισμένο δικαστήριο χορηγεί άδεια, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, μεταξύ άλλων, για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών ή βοηθών δικαστών, τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψη) τους, την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων τους και τη συνακόλουθη μείωση των αποδοχών τους. Οι ανωτέρω διατάξεις του δικαίου της Ένωσης αντιτίθενται σε εθνικούς κανόνες που παρέχουν την αρμοδιότητα χορήγησης άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών ή βοηθών δικαστών, τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψη) τους, την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων τους και τη συνακόλουθη μείωση των αποδοχών τους σε δικαστήριο που δεν συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας, αμεροληψίας ή προηγούμενης σύστασης κατά τον νόμο.

3. *Επί του δευτέρου ερωτήματος στην υπόθεση C-671/20*

74. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί το αν το δίκαιο της Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 2 ΣΕΕ και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, αντιτίθεται σε εθνικές διατάξεις όπως το άρθρο 42a, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 107, παράγραφος 1, σημείο 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, οι οποίες, πρώτον, απαγορεύουν στα εθνικά δικαστήρια –όταν ελέγχουν το αν, υπό την εκάστοτε σύνθεσή τους, αποτελούν δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως– να ελέγχουν τη νομιμότητα και τη δεσμευτική ισχύ των αποφάσεων του πειθαρχικού τμήματος περί χορήγησης άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών, τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψη) τους και την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων τους και, δεύτερον, αντιμετωπίζουν τον έλεγχο αυτόν ως πειθαρχικό παράπτωμα. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επίσης σχετικά με το αν οι εν λόγω διατάξεις του δικαίου της Ένωσης αντιτίθενται στη νομολογία του Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικού Δικαστηρίου), η οποία απαγορεύει τον δικαστικό έλεγχο της πράξης διορισμού δικαστών από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και των πράξεων που εκδίδει το KRS κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διορισμού αυτής.

75. Από το δικαίωμα σε ανεξάρτητο, αμερόληπτο και προηγουμένως νομίμως συσταθέν δικαστήριο συνάγεται ότι κάθε πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να επικαλεστεί το δικαίωμα αυτό⁷³. Στις περιπτώσεις που η ύπαρξη ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου αμφισβητείται για λόγο που δεν φαίνεται να είναι προδήλως αβάσιμος⁷⁴, κάθε δικαστήριο⁷⁵ οφείλει να εξετάζει αν, με την εκάστοτε σύνθεσή του, συνιστά τέτοιο δικαστήριο. Η εξέταση αυτή είναι αναγκαία για τη διατήρηση της εμπιστοσύνης την οποία οφείλουν να εμπνέουν στους πολίτες τα δικαστήρια μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Ο συγκεκριμένος έλεγχος συνιστά ουσιώδη τύπο, η τήρηση του οποίου αποτελεί ζήτημα δημοσίας τάξης και πρέπει να εξετάζεται είτε κατόπιν αιτήματος των διαδίκων

⁷² Σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες τους οποίους επισήμανε το Δικαστήριο στην απόφασή του για το πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών.

⁷³ Απόφαση Simpson (σκέψη 55).

⁷⁴ Απόφαση της 1ης Ιουλίου 2008, Chronopost κατά UFXE κ.λπ. (C-341/06 P και C-342/06 P, EU:C:2008:375, σκέψη 46).

⁷⁵ Βλ. απόφαση Simpson (σκέψη 57) και απόφαση της 24ης Μαρτίου 2022, Wagenknecht κατά Επιτροπής (C-130/21 P, EU:C:2022:226, σκέψη 15), όσον αφορά το Δικαστήριο και το Γενικό Δικαστήριο. Βλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, W.Ż. (Τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός) (C-487/19, EU:C:2021:798, σκέψεις 126 έως 131), όσον αφορά τα δικαιοδοτικά όργανα των κρατών μελών.

είτε αυτεπαγγέλτως⁷⁶. Το άρθρο 2 ΣΕΕ και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και οι απαιτήσεις που καθιερώνονται στην απόφαση Simpson έχουν εγκάρσιο χαρακτήρα. Εφαρμόζονται στην περίπτωση που ένα δικαστήριο καλείται να αποφανθεί επί υποθέσεων «σε τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης»⁷⁷.

76. Η Πολωνική Κυβέρνηση θεωρεί ότι ούτε η απόφαση Α. Κ. ούτε οποιαδήποτε εθνική νομολογία κατά την οποία το πειθαρχικό τμήμα δεν αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως μπορούν να θέσουν υπό αμφισβήτηση την πράξη διορισμού των δικαστών του τμήματος αυτού από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

77. Το περιεχόμενο του άρθρου 42a, παράγραφοι 1 και 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων όπως εκτίθεται στο σημείο 11 των παρουσών προτάσεων δεν περιορίζεται εκ πρώτης όψεως στο να αποτρέψει να καταστεί αρμόδιο ένα δικαστήριο για την ακύρωση *erga omnes* της πράξης διορισμού δικαστή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Αντιθέτως, εμποδίζει ρητώς όλα τα πολωνικά δικαστήρια να προβάλουν ή να εξετάσουν, είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήματος διαδίκου, υπό οποιοσδήποτε περιστάσεις και για οποιονδήποτε λόγο, το αν ένα δικαστήριο συμμορφώνεται με το θεμελιώδες δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως ή το αν ένας δικαστής έχει διοριστεί νομίμως ή αν μπορεί να ασκεί δικαιοδοτικά καθήκοντα ανεξαρτήτως της φύσης της προβαλλόμενης παρανομίας, της πράξης ή της διαδικασίας που αμφισβητείται ή του διαθέσιμου ενδίκου βοηθήματος. Κατά τη γνώμη μου, το περιεχόμενο των διατάξεων του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων είναι τόσο ευρύ ώστε να εμποδίζει το εθνικό δικαστήριο να εξετάσει ζητήματα σύνθεσης οποιουδήποτε δικαστηρίου όπως απαιτεί η νομολογία του Δικαστηρίου⁷⁸.

78. Το περιεχόμενο του άρθρου 107, παράγραφος 1, σημείο 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων φαίνεται να ενισχύει τις απαγορεύσεις του άρθρου 42a, παράγραφοι 1 και 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων. Το άρθρο 107, παράγραφος 1, σημείο 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων φαίνεται να περιλαμβάνει όλες τις προσπάθειες προσβολής οποιασδήποτε πτυχής της διαδικασίας που καταλήγει στον διορισμό δικαστή⁷⁹, συμπεριλαμβανομένου, για παράδειγμα, του σεβασμού της απαίτησης ένα δικαστήριο να έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως. Δεδομένου ότι το άρθρο 42a, παράγραφοι 1 και 2 και το άρθρο 107, παράγραφος 1, σημείο 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων εμποδίζουν τα δικαστήρια αυτά να εξακριβώνουν το αν συμμορφώνονται με το άρθρο 2 ΣΕΕ και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη όπως έχει ερμηνευθεί στην απόφαση Simpson, οι ανωτέρω διατάξεις του δικαίου της Ένωσης αντιτίθενται στις εν λόγω διατάξεις του εθνικού δικαίου.

⁷⁶ Απόφαση Simpson (σκέψεις 55 και 57) και απόφαση της 1ης Ιουλίου 2008, Chronopost κατά UFEX κ.λπ. (C-341/06 P και C-342/06 P, EU:C:2008:375, σκέψη 46).

⁷⁷ Απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψεις 29, 36 και 37).

⁷⁸ Απόφαση Simpson (σκέψη 55).

⁷⁹ Βλ. απόφαση της 2ας Μαρτίου 2021, Α.Β. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο – Προσφυγές) (C-824/18, EU:C:2021:153, σκέψεις 128 επ. και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Μπορεί να υποστηριχθεί, για παράδειγμα, ότι αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα η εξέταση του ρόλου του KRS στη διαδικασία που καταλήγει στον διορισμό δικαστή.

79. Όσον αφορά τη νομολογία του Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικού Δικαστηρίου)⁸⁰, παρόλο που το Δικαστήριο αναγνωρίζει⁸¹ ότι το γεγονός ότι οι αποφάσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας για τον διορισμό δικαστών στο Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) δεν υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο δυνάμει του πολωνικού δικαίου δεν δημιουργεί αυτό καθαυτό προβλήματα⁸², έκρινε σε διάφορες περιστάσεις ότι ο αποτελεσματικός δικαστικός έλεγχος των πορισμάτων του KRS για τον διορισμό δικαστών –περιλαμβανομένης, τουλάχιστον, της διακρίβωσης περί του αν υφίσταται υπέρβαση ή κατάχρηση εξουσίας, πλάνη περί το δίκαιο ή πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως– είναι απαραίτητος στις περιπτώσεις που προκαλούνται συστημικές αμφιβολίες στους πολίτες όσον αφορά την ανεξαρτησία και την αμεροληψία των δικαστών που διορίζονται στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής⁸³. Επιπλέον, στις σκέψεις 104 έως 107 της απόφασης στην υπόθεση για το πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών, το Δικαστήριο παρέθεσε ορισμένους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένου του σημαντικού ρόλου του KRS στον διορισμό των μελών του πειθαρχικού τμήματος, οι οποίοι δημιουργούν στους πολίτες εύλογες αμφιβολίες όσον αφορά την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του οργάνου αυτού. Από την εν λόγω νομολογία προκύπτει ότι⁸⁴ τα πορίσματα του KRS για τον διορισμό των δικαστών πρέπει να υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο, ελλείψει του οποίου το πειθαρχικό τμήμα δεν θεωρείται ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως και δεν συμμορφώνεται, μεταξύ άλλων, με τις απαιτήσεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ⁸⁵. Η νομολογία αυτή δεσμεύει όλα τα πολωνικά δικαστήρια, περιλαμβανομένου του Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικού Δικαστηρίου). Με την απόφασή του στην υπόθεση Grossmania, το Δικαστήριο έκρινε ότι, στις περιπτώσεις που διαπιστώνει ότι κράτος μέλος έχει παραβεί τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχει από τις Συνθήκες σύμφωνα με το άρθρο 260, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, το κράτος μέλος αυτό οφείλει να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της απόφασης αυτής, η οποία έχει αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου ως προς τα πραγματικά και νομικά ζητήματα τα οποία επιλύθηκαν όντως ή κατ' ανάγκην με αυτή. Δεδομένου του κύρους της απόφασης του Δικαστηρίου, εθνικό δικαστήριο που εξετάζει το περιεχόμενο των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λάβει υπόψη τα νομικά θέματα που επιλύονται σε αυτή. Στην περίπτωση που οι αρμόδιες εθνικές αρχές δεν εφαρμόσουν απόφαση του Δικαστηρίου με την οποία αναγνωρίζεται η μη συμμόρφωση με ορισμένη υποχρέωση, το εθνικό δικαστήριο υπέχει την υποχρέωση να λάβει όλα τα μέτρα προκειμένου να διευκολύνει την υλοποίηση της πλήρους αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης σύμφωνα με το περιεχόμενο της απόφασης αυτής⁸⁶.

⁸⁰ Στην απόφασή του της 4ης Μαρτίου 2020 (υπόθεση P 22/19) (Dz. U. του 2020, θέση 413), το Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικό Δικαστήριο) έκρινε ότι οι διατάξεις του εθνικού δικαίου που καθιστούν δυνατή την άσκηση ενδίκου βοηθήματος για την εξαίρεση δικαστή από υπόθεση, λόγω του πλημμελούς χαρακτήρα του διορισμού του από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, κατόπιν πρότασης του KRS, δεν συνάδουν με το άρθρο 179, σε συνδυασμό με το άρθρο 144, παράγραφος 3, σημείο 17, του Συντάγματος της Δημοκρατίας.

⁸¹ Απόφαση Α. Κ. (σκέψη 145).

⁸² Στη σκέψη 129 της απόφασης του Δικαστηρίου της 2ας Μαρτίου 2021, Α.Β. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο – Προσφυγές) (C-824/18, EU:C:2021:153), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι «το ενδεχόμενο να μην υφίσταται δυνατότητα ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος στο πλαίσιο διαδικασίας διορισμού σε θέσεις δικαστών εθνικού ανωτάτου δικαστηρίου μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να μην αποδεικνύεται προβληματικό υπό το πρίσμα των απαιτήσεων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης, ειδικότερα δε από το άρθρο, 19 παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ».

⁸³ Απόφαση της 2ας Μαρτίου 2021, Α.Β. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο – Προσφυγές) (C-824/18, EU:C:2021:153, σκέψεις 128 έως 136 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁸⁴ Απόφαση Α. Κ. Βλ., επίσης, απόφαση της 2ας Μαρτίου 2021, Α.Β. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο – Προσφυγές) (C-824/18, EU:C:2021:153), και απόφαση για το πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών.

⁸⁵ Η απόφαση για το πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών αφορά την αρμοδιότητα του πειθαρχικού τμήματος να αποφαινεται σε υποθέσεις πειθαρχικού χαρακτήρα που αφορούν δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και των τακτικών δικαστηρίων. Όπως επισημαίνεται στο σημείο 69 των παρουσών προτάσεων και στο σημείο 212 των προτάσεών μου στην υπόθεση C-204/21, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία και ιδιωτική ζωή των δικαστών), το σκεπτικό της απόφασης αυτής έχει εφαρμογή και στην αρμοδιότητα του πειθαρχικού τμήματος να χορηγεί άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών ή βοηθών δικαστών, τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψη) τους, την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων τους και τη μείωση των αποδοχών τους.

⁸⁶ Απόφαση της 10ης Μαρτίου 2022, Grossmania (C-177/20, EU:C:2022:175, σκέψεις 35, 36, 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

80. Σύμφωνα με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, η απόφαση που θα εκδώσει το Δικαστήριο στις υπό κρίση υποθέσεις δεσμεύει το αιτούν δικαστήριο ως προς την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης για την επίλυση της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί. Συνεπώς, το αιτούν δικαστήριο πρέπει, αν παρίσταται ανάγκη, να μην εφαρμόσει τις εκτιμήσεις του Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικού Δικαστηρίου) αν θεωρεί ότι, λαμβανομένης υπόψη της απόφασης του Δικαστηρίου, οι εκτιμήσεις αυτές δεν είναι σύμφωνες με το δίκαιο της Ένωσης, αφήνοντας ενδεχομένως ανεφάρμοστο κάθε εθνικό κανόνα⁸⁷ που το υποχρεώνει να συμμορφώνεται προς τις αποφάσεις του Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικού Δικαστηρίου)⁸⁸.

81. Συνεπώς, προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει ότι το άρθρο 2 ΣΕΕ και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, αντιτίθενται σε εθνικές διατάξεις όπως το άρθρο 42a, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 107, παράγραφος 1, σημείο 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, οι οποίες, πρώτον, απαγορεύουν στα εθνικά δικαστήρια –όταν ελέγχουν το αν, υπό την εκάστοτε σύνθεσή τους, αποτελούν δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως– να ελέγχουν τη νομιμότητα και τη δεσμευτική ισχύ των αποφάσεων του πειθαρχικού τμήματος περί χορήγησης άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών, τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψη) τους και την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων τους και, δεύτερον, αντιμετωπίζουν τον έλεγχο αυτόν ως πειθαρχικό παράπτωμα.

4. Επί του τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-615/20 και επί του πρώτου, του τρίτου και του τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-671/20

82. Το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο στην υπόθεση C-671/20 επιβεβαιώνει ότι το Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικό Δικαστήριο) δεν διασφαλίζει την αποτελεσματική δικαστική προστασία χωρίς να εκτίθενται επαρκώς οι λόγοι στους οποίους στηρίζεται η κρίση αυτή όπως επιβάλλει το άρθρο 94 του Κανονισμού Διαδικασίας. Συνεπώς, το Δικαστήριο δεν μπορεί να συνδράμει το αιτούν δικαστήριο εκτιμώντας το αν το Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικό Δικαστήριο) συμμορφώνεται, μεταξύ άλλων, με το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ. Συνεπώς, προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει ότι στο μέτρο που με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-671/20 ζητείται η εκτίμηση αυτή, το εν λόγω προδικαστικό ερώτημα είναι απαράδεκτο.

83. Με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-615/20 και με το πρώτο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα στην υπόθεση C-671/20, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστούν οι συνέπειες της διαπίστωσης ότι το πειθαρχικό τμήμα δεν συμμορφώθηκε, μεταξύ άλλων, με το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, επί της αρμοδιότητας του τμήματος αυτού να χορηγεί άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών ή βοηθών δικαστών, τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψη) τους, την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων τους και τη συνακόλουθη μείωση των αποδοχών τους. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ιδίως αν το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και οι αρχές της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, της καλόπιστης συνεργασίας και της ασφάλειας δικαίου αντιτίθενται σε εθνικές διατάξεις όπως το άρθρο 41b, παράγραφοι 1 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, οι οποίες επιτρέπουν τη μεταβολή της σύνθεσης δικαστηρίου λόγω απόφασης του πειθαρχικού τμήματος να χορηγήσει

⁸⁷ Βλ. άρθρο 190, παράγραφος 1, του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας.

⁸⁸ Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, RS (Αποτελέσματα των αποφάσεων συνταγματικού δικαστηρίου) (C-430/21, EU:C:2022:99, σκέψεις 73 έως 75). Βλ., επίσης, αποφάσεις της 2ας Μαρτίου 2021, Α.Β. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο – Προσφυγές) (C-824/18, EU:C:2021:153, σκέψη 146), και της 18ης Μαΐου 2021, Asociația «Forumul Judecătorilor din România» κ.λπ. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 και C-397/19, EU:C:2021:393, σκέψη 250).

άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή, τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψη) του, την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του και τη μείωση των αποδοχών του. Διερωτάται, επίσης, σχετικά με το αν το άρθρο 2 ΣΕΕ, το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και οι αρχές της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, της καλόπιστης συνεργασίας και της ασφάλειας δικαίου επιβάλλουν σε όλα τα κρατικά όργανα, περιλαμβανομένου του αιτούντος δικαστηρίου, να μην εφαρμόσουν τις αποφάσεις του πειθαρχικού τμήματος ώστε να επιτραπεί σε έναν δικαστή, η ασυλία του οποίου άρθηκε και ο οποίος τελεί σε αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του, να μετέχει στη σύνθεση του δικαστηρίου αυτού⁸⁹. Τέλος, διερωτάται αν ο δικαστής ο οποίος αντικατέστησε στο δικαστήριο αυτό τον δικαστή, ο οποίος τελεί σε αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του, μπορεί να αποφανθεί επί ζητημάτων εφαρμογής ή ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης⁹⁰.

84. Στα σημεία 66 έως 69 των παρουσών προτάσεων διευκρινίζονται οι λόγοι για τους οποίους, κατά τον χρόνο έκδοσης της απόφασης σχετικά με τον δικαστή Ι.Τ., το πειθαρχικό τμήμα δεν αποτελούσε ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως και συνεπώς δεν τηρούσε το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη⁹¹. Η παράβαση των διατάξεων αυτών είναι ιδιαίτερα σοβαρή δεδομένου ότι η σφαιρική εξέταση της διαδικασίας διορισμού των δικαστών του πειθαρχικού τμήματος και οι συνθήκες υπό τις οποίες λειτουργούσε το τμήμα αυτό δεν αποκλείουν την ύπαρξη εύλογων αμφιβολιών ως προς την πιθανότητα να έχει ασκηθεί εξωτερική πίεση στους δικαστές που διορίστηκαν σε αυτό. Κατά τη γνώμη μου, η εν λόγω ανασφάλεια υποβάθμισε την ακεραιότητα του τμήματος αυτού και όλων των πράξεων που εξέδωσε, περιλαμβανομένης της απόφασης που αφορά τον δικαστή Ι.Τ.

85. Η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης επιβάλλει σε όλες τις αρχές των κρατών μελών να διασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα των κανόνων της Ένωσης. Συνεπώς, το δίκαιο των κρατών μελών δεν μπορεί να επηρεάσει το αποτέλεσμα το οποίο αναγνωρίζεται στους κανόνες αυτούς εντός των κρατών μελών. Κάθε αρμοδίως επιληφθέν υπόθεσης εθνικό δικαστήριο έχει την υποχρέωση να αφήνει ανεφάρμοστη κάθε διάταξη του εθνικού δικαίου που αντιβαίνει προς διάταξη του δικαίου της Ένωσης η οποία έχει άμεσο αποτέλεσμα, όπως το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ⁹². Επιπλέον, σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να μεριμνούν για την άρση των παράνομων συνεπειών παραβίασης του δικαίου της Ένωσης⁹³. Κατ' εφαρμογήν της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, η απόφαση του πειθαρχικού τμήματος είναι άκυρη⁹⁴.

⁸⁹ Βλ. ερωτήματα 4α) και 4β) στην υπόθεση C-615/20 και ερώτημα 3α) στην υπόθεση C-671/20.

⁹⁰ Βλ. ερώτημα 3β) στην υπόθεση C-671/20. Ο ΥΡ θεωρεί ότι η χορήγηση άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή μπορεί να χορηγηθεί μόνο από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο κατόπιν δίκαιης και διαφανούς εξέτασης της υπόθεσης. Δεδομένου ότι το πειθαρχικό τμήμα δεν συμμορφώθηκε με καμία από τις απαιτήσεις αυτές η απόφασή του είναι άκυρη. Η Πολωνική Κυβέρνηση θεωρεί ότι η αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του δικαστή Ι.Τ. είναι έγκυρη και ότι η συμμετοχή του στην ποινική διαδικασία θα προσέβαλε συνεπώς το δικαίωμα των διαδίκων σε ανεξάρτητο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.

⁹¹ Ανεξαρτήτως της φύσης της αρμοδιότητας που σκόπευε να ασκήσει.

⁹² Δεδομένου ότι η υφιστάμενη νομολογία του Δικαστηρίου παρέχει σαφή απάντηση στο ζήτημα αν το πειθαρχικό τμήμα συμμορφώνεται με το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ –ιδίως στην απόφασή του για το πειθαρχικό καθεστώς των καθεστώσ–, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να πράξει ό,τι είναι αναγκαίο, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του, για να διασφαλίσει την εφαρμογή της ερμηνείας αυτής. Πρβλ. απόφαση της 10ης Μαρτίου 2022, Grossmania (C-177/20, EU:C:2022:175, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁹³ Απόφαση της 10ης Μαρτίου 2022, Grossmania (C-177/20, EU:C:2022:175, σκέψη 63).

⁹⁴ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, W.Ż. (Τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός) (C-487/19, EU:C:2021:798, σκέψεις 152 έως 155).

86. Η κατάργηση του πειθαρχικού τμήματος με νόμο της 9ης Ιουνίου 2022 δεν έχει ως αποτέλεσμα να θεωρούνται οι αποφάσεις του άκυρες. Σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, η αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του δικαστή Ι.Τ. και η μείωση των αποδοχών του εξακολουθούν να ισχύουν. Προς διόρθωση της κατάστασης αυτής, πρέπει να προσφύγει ενώπιον του νεοσυσταθέντος τμήματος επαγγελματικής ευθύνης προκειμένου να προσβάλει την απόφαση του πειθαρχικού τμήματος. Εναπόκειται στην Πολωνική Κυβέρνηση⁹⁵ να διασφαλίσει όχι μόνον ότι η αρμοδιότητα του πειθαρχικού τμήματος ασκείται από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, αλλά και να άρει τις συνέπειες των αποφάσεων που εξέδωσε το τμήμα αυτό⁹⁶ χωρίς καθυστέρηση⁹⁷. Η άμεση και αποτελεσματική εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης δεν μπορεί να υπόκειται στην απαίτηση άσκησης ενδίκου βοηθήματος ενώπιον του τμήματος επαγγελματικής ευθύνης. Διαφορετικά, η αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης υπονομεύεται με δύο τρόπους. Πρώτον, θα στηριζόταν στην πρωτοβουλία των μερών να κινήσουν νέα διαδικασία. Δεύτερον, οι αποφάσεις του πειθαρχικού τμήματος θα εξακολουθούσαν να ισχύουν μέχρι την περάτωση της διαδικασίας αυτής.

87. Όπως επισημαίνεται στα σημεία 62 και 64 των παρουσών προτάσεων, η απόφαση του πειθαρχικού τμήματος δεν φαίνεται να περιβάλλεται την ισχύ δεδικασμένου κατά το πολωνικό δίκαιο. Συνεπώς, δεν εφαρμόζεται σε αυτήν η νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την αρχή του δεδικασμένου⁹⁸. Από τη νομολογία αυτή⁹⁹ προκύπτει επιπλέον ότι, δεδομένου ότι η απόφαση του πειθαρχικού τμήματος εκδόθηκε από όργανο που δεν αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, η αρχή της ασφάλειας δικαίου ή η προβαλλόμενη τελεσιδικία μιας απόφασης δεν αποτρέπει τον νομοθέτη ή ένα δικαστήριο να θεωρήσει άκυρες τις παράνομες επιπτώσεις μιας τέτοιου είδους παράβασης του δικαίου της Ένωσης¹⁰⁰.

⁹⁵ Και σε όλα τα όργανα του κράτους αυτού, περιλαμβανομένου του αιτούντος δικαστηρίου.

⁹⁶ Βλ. απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 1991, Francovich κ.λπ. (C-6/90 και C-9/90, EU:C:1991:428, σκέψη 36).

⁹⁷ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 9ης Μαρτίου 1978, Simmenthal (106/77, EU:C:1978:49, σκέψη 23), στην οποία αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι δεν συμβιβάζεται με τις επιταγές του δικαίου της Ένωσης κάθε διάταξη εθνικής έννομης τάξης ή κάθε πρακτική, νομοθετική, διοικητική ή δικαστική, που θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης, αφαιρώντας από τον αρμόδιο για την εφαρμογή αυτού του δικαίου δικαστή την εξουσία να πράξει, και μάλιστα κατά τη στιγμή της εφαρμογής του, ό,τι είναι αναγκαίο για να εξοβελίσει τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις που εμποδίζουν ενδεχομένως την πλήρη ανάπτυξη των αποτελεσμάτων του δικαίου της Ένωσης. Βλ., επίσης, απόφαση της 22ας Ιουνίου 2010, Melki και Abdeli (C-188/10 και C-189/10, EU:C:2010:363, σκέψεις 43 και 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁹⁸ Βλ. αποφάσεις της 2ας Απριλίου 2020, CRPNPAC και Vueling Airlines (C-370/17 και C-37/18, EU:C:2020:260, σκέψεις 88 και 89), και της 17ης Σεπτεμβρίου 2020, Rosneft κ.λπ. κατά Συμβουλίου (C-732/18 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2020:727, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁹⁹ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, W.Ż. (Τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός) (C-487/19, EU:C:2021:798, σκέψη 160).

¹⁰⁰ Τούτο δεν συνεπάγεται ότι οι δικαστές που ενήχθησαν ενώπιον του πειθαρχικού τμήματος σύμφωνα, για παράδειγμα, με το άρθρο 80 του τροποποιηθέντος νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων δεν μπορεί να εναχθούν σύμφωνα με τη διάταξη αυτή ενώπιον ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως. Εναπόκειται στις οικείες κρατικές αρχές να κινήσουν (εκ νέου), κατά περίπτωση, τη διαδικασία αυτή κατά των οικείων δικαστών.

88. Συνεπώς, προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει ότι όλα τα κρατικά όργανα, περιλαμβανομένου του αιτούντος δικαστηρίου –στο οποίο μετέχει ο δικαστής Ι.Τ.¹⁰¹–, καθώς και τα όργανα που είναι αρμόδια για τον ορισμό και τη μεταβολή της σύνθεσης των εθνικών δικαστηρίων¹⁰² πρέπει να μην εφαρμόσουν την απόφαση του πειθαρχικού τμήματος και να επιτρέψουν στον δικαστή Ι.Τ. να μετέχει στη σύνθεση του αιτούντος δικαστηρίου¹⁰³.

89. Οι παρατηρήσεις αυτές υπόκεινται στη σημαντική επιφύλαξη ότι μια υπόθεση δεν ανατέθηκε εκ νέου σε άλλον σχηματισμό που αποτελεί ο ίδιος ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως. Παρόλο που η αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης θα ενισχυόταν αναμφίβολα από την εξάλειψη όλων των αρνητικών επιπτώσεων της απόφασης του πειθαρχικού τμήματος, περιλαμβανομένης της ακύρωσης *ex nunc* των αποφάσεων για την εκ νέου ανάθεση των υποθέσεων που είχαν ανατεθεί στον δικαστή Ι.Τ. σε άλλον δικαστή, η προσέγγιση αυτή –η οποία θα απαιτούσε την επανεξέταση και/ή την επανεκδίκαση όλων των υποθέσεων που είχαν ανατεθεί στον δικαστή αυτόν– δεν θα λάμβανε υπόψη το δικαίωμα των διαδίκων στην ασφάλεια δικαίου¹⁰⁴ και το δικαίωμα να δικασθεί η υπόθεσή τους εντός εύλογης προθεσμίας σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη.

90. Συνεπώς, όσον αφορά την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-615/20, ο δικαστής Ι.Τ. πρέπει να εξακολουθήσει να μετέχει στον σχηματισμό που επιλήφθηκε της διαφοράς της κύριας δίκης. Η απόφαση του πειθαρχικού τμήματος της 18ης Νοεμβρίου 2020 που αποσκοπούσε στην αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του εκδόθηκε την ίδια ημέρα με την υποβολή της αίτησης προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-615/20 λόγω της οποίας η διαδικασία ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ανεστάλη. Από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία προκύπτει ότι, παρά την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του δικαστή Ι.Τ., η διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας ανέκυψε η υπόθεση C-615/20 δεν ανατέθηκε εκ νέου¹⁰⁵. Η υπόθεση στο πλαίσιο της οποίας υποβλήθηκε αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-671/20 ανατέθηκε εκ νέου σε άλλον σχηματισμό του αιτούντος δικαστηρίου. Από κανένα στοιχείο της δικογραφίας ενώπιον του Δικαστηρίου δεν προκύπτει ότι ο σχηματισμός αυτός δεν αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως. Συνεπώς, η διαδικασία αυτή μπορεί να εξακολουθήσει να διεξάγεται ενώπιον του νέου σχηματισμού¹⁰⁶.

91. Συνεπώς, προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει ότι το άρθρο 2 ΣΕΕ και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ καθώς και οι αρχές της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, της καλόπιστης συνεργασίας και της ασφάλειας δικαίου επιβάλλουν σε όλα τα κρατικά όργανα, περιλαμβανομένου του αιτούντος δικαστηρίου, να άρουν τις παράνομες επιπτώσεις αποφάσεων

¹⁰¹ Αν ήταν αδύνατη η σύσταση σχηματισμών του αιτούντος δικαστηρίου που θα περιελάμβαναν τον δικαστή Ι.Τ., τα δικαστήρια δεν θα μπορούσαν να εξακριβώσουν το αν αποτελούν ανεξάρτητα και αμερόληπτα δικαστήρια που έχουν προηγουμένως συσταθεί νομίμως με αποτέλεσμα να καθίσταται ανεφάρμοστη η απόφαση Simpson (σκέψεις 55 και 57).

¹⁰² Ιδίως ο πρόεδρος του δικαστηρίου. Βλ. άρθρο 41b, παράγραφοι 1 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων.

¹⁰³ Τούτο δεν θίγει τη δυνατότητα του δικαστή να ασκήσει αγωγή αποζημίωσης. Το πολωνικό δίκαιο προβλέπει σε ορισμένες περιπτώσεις την αποζημίωση των δικαστών τα υπηρεσιακά καθήκοντα των οποίων ανεστάλησαν: το άρθρο 129 του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων έχει εφαρμογή.

¹⁰⁴ Δεδομένης της παρέλευσης μακρού χρονικού διαστήματος από την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του δικαστή Ι.Τ. στις 18 Νοεμβρίου 2020, πολλές από τις υποθέσεις που είχαν αρχικά ανατεθεί σε αυτόν ενδέχεται να έχουν εκδικασθεί.

¹⁰⁵ Βλ. σημείο 4 των παρατηρήσεων του εισαγγελέα περιφέρειας.

¹⁰⁶ Έχω επίγνωση του γεγονότος ότι το διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της απόφασης του πειθαρχικού τμήματος της 18ης Νοεμβρίου 2020 και της αίτησης προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-671/20 της 9ης Δεκεμβρίου 2020 –και συνεπώς της αναστολής της κύριας δίκης– είναι μικρό και ότι ενδέχεται στην περίπτωση αυτή η κύρια δίκη να μην έχει εν τω μεταξύ σημειώσει πρόοδο. Το επιχείρημα αυτό δεν μεταβάλλει την προσέγγισή μου. Η ασφάλεια δικαίου και η σαφής και γενική προσέγγιση τέτοιου είδους ζητημάτων που έχουν εφαρμογή σε όλες τις περιπτώσεις πρέπει να προκρίνονται έναντι ισχυρισμών που αφορούν επιμέρους περιπτώσεις.

του πειθαρχικού τμήματος όπως της απόφασης της 18ης Νοεμβρίου 2020 και συνεπώς να επιτρέψουν σε δικαστή ο οποίος τελεί σε αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του να μετέχει στο δικαστήριο αυτό εξαιρουμένων των περιπτώσεων εκείνων που ανατέθηκαν εκ νέου σε άλλον σχηματισμό που αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.

VI. Πρόταση

92. Λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Sąd Okręgowy w Warszawie (περιφερειακό δικαστήριο Βαρσοβίας, Πολωνία) ως εξής:

Το άρθρο 2 ΣΕΕ και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- έχουν εφαρμογή στις περιπτώσεις που ένα δικαστήριο χορηγεί άδεια, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, μεταξύ άλλων, για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών ή βοηθών δικαστών, τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψή) τους και την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων τους και τη συνακόλουθη μείωση των αποδοχών τους. Οι ανωτέρω διατάξεις του δικαίου της Ένωσης αντιτίθενται σε εθνικούς κανόνες που παρέχουν την αρμοδιότητα χορήγησης άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών ή βοηθών δικαστών, τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψή) τους, την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων τους και τη συνακόλουθη μείωση των αποδοχών τους σε δικαστήριο που δεν συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας, αμεροληψίας ή προηγούμενης σύστασης κατά τον νόμο·
- αντιτίθενται σε εθνικές διατάξεις οι οποίες, πρώτον, απαγορεύουν στα εθνικά δικαστήρια – όταν ελέγχουν το αν, υπό την εκάστοτε σύνθεσή τους, αποτελούν δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως– να ελέγχουν τη νομιμότητα και τη δεσμευτική ισχύ των αποφάσεων του Izba Dyscyplinarna (πειθαρχικού τμήματος) του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία) περί χορήγησης άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών, τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψή) τους και την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων τους και, δεύτερον, αντιμετωπίζουν τον έλεγχο αυτόν ως πειθαρχικό παράπτωμα.

Το άρθρο 2 ΣΕΕ και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ καθώς και οι αρχές της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, της καλόπιστης συνεργασίας και της ασφάλειας δικαίου επιβάλλουν σε όλα τα κρατικά όργανα, περιλαμβανομένου του αιτούντος δικαστηρίου, να άρουν τις παράνομες επιπτώσεις αποφάσεων του πειθαρχικού τμήματος που χορηγούν άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών, τη στέρηση της ελευθερίας (σύλληψή) τους και την αναστολή της άσκησης των καθηκόντων τους και συνεπώς επιτρέπουν σε δικαστή ο οποίος τελεί σε αναστολή της άσκησης των καθηκόντων του να μετέχει στο δικαστήριο αυτό εξαιρουμένων των περιπτώσεων εκείνων που ανατέθηκαν εκ νέου σε άλλον σχηματισμό που αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.